

WWF

2/2023

Lehti elävän maapallon puolesta

ENNALLISTAMINEN AUTTAA LUONTOA JA TALOUTTA

VIEKKAAT VIERASLAJIT

Haitalliset vieraslajit
köyhdyttävät luontoa.

LUONNONYSTÄVÄN GRILLIHERKUT

Yhdistä kesäklassikot
maailman makuihin.

HIMOITTU HAMMASLUU

Tehokas kampanja käänsi norsunluu-
kaupan laskuun Aasiassa.

SISÄLLYSLUETTELO

7 Meriajokas on Itämeren avainlaji

14 Luonnonystävän grillissä kypsyvät kasvikset ja lähikala

18 Loppu laittomalle norsunluukaupalle

Sivu 8

*Vieraslajien torjunta
vaatii kärsivällisyyttä*

- 6 Ilmastonmuutoksen hillintä auttaa itämerennorppaa
- 13 Ennallistaminen maksaa itsensä moninkertaisesti takaisin
- 17 Luonnon monimuotoisuutta voi auttaa myös golfviheriöillä
- 20 Asiaa: Tulevan hallituksen otettava ratkaisevia askeleita luontokadon estämiseksi
- 21 Kentällä: Elämyksiä ja oppia ULOS-UT-OUT-tapahtumasta
- 22 Tuoreita onnistumisia
- 24 Kolumni: Mikä on sukupolvemme perintö?
- 25 Resepti: Bulgurisalaatti
- 26 Ajankohtaista kummeille

WWF-LEHTI

on lehti tukijoillemme Suomessa.
33. vuosikerta.

Seuraava lehti ilmestyy
lokakuussa 2023.

Osa lehden sisällöstä
tuotetaan Suomen
ulkoministeriön tuella.

JULKAISIJA WWF

Lintulahdenkatu 10
00500 Helsinki
Puh. 09 774 0100
toimitus@wwf.fi
wwf.fi
panda.org
WWF = Maailman Luonnon
Säätiö – World Wide Fund For
Nature, Suomen rahasto sr.
Y-tunnus 0215186-5

LAHJOITUSTILI

FI41 1572 3000 0111 89

KERÄYSLUVAT

Suomi RA/2022/549,
myönnetty 1.4.2022 koko
Suomen alueella Ahvenan-
maata lukuun ottamatta.
(Voimassa toistaiseksi
alk. 01.07.2022),
Ahvenanmaa Åland
ÅLR 2022/3038/27.4.2022
(1.7.2022-30.6.2023).
wwf.fi/keräyslupa

OSOITTEENMUUTOKSET

JA TUKIJA-ASIAT
Puh. 040 192 3112
(arkisin klo 9-16),
tukija@wwf.fi

PAINO

Punamusta
ISSN 1458-5308

Painopaperi:

UPM Fine 120g
FSC Mix -sertifioitu

TOIMITUS

Päätoimittaja:

Noora Jussila

Toimituspäällikkö:

Minna Nyrhinen-Blazquez

Tekijät tässä numerossa:

Joonas Fritze
Antti Haavisto
Saana Helmi
Sanna Kekäläinen
Noora Laaksonen
Helmi Lehtonen
Reetta Pasanen
Mikko Pelttari
Tiitu Saarikoski
Totti Toiskallio
Katri Virtalaakso

Ulkoasu:

Alexandra Antell

Taitto:

Johanna Kulmalainen

Kansi:

Loistokultasiipi (*Lycaena virgaurea*).
© Ola Jennersten / WWF-Sweden

Auta luontoa

KANSSAMME!

© JOONAS FRITZE / WWF

Ennen kuin aloitin työni WWF Suomen pääsihteerinä, järjestön toiminta oli tullut minulle tutuksi vapaaehtoistyön kautta. Liityin nimittäin WWF:n öljyntorjuntajoukkojen jäseneksi jo 2000-luvun alussa ja kouluttauduin auttamaan luontoa öljykatastrofin sattuessa.

Koulutus jätti hyvän kuvan WWF:stä ja auttoi jo tuolloin puserooni hiipineeseen ympäristöahdistukseen. Ymmärsin, että huolen ympäristöstä voi muuttua voimavaraksi toimimalla luonnon hyväksi.

Tarjoamme tänäkin kesänä monenlaisia vapaaehtoistyön mahdollisuuksia. Öljyntorjuntakurssien lisäksi voit tulla talkoilemaan kanssamme: tarvitsemme runsaasti käsipareja auttamaan muun muassa haitallisten vieraslajien poistamisessa. Tehokkaasti leviävät vieras kasvilajit, kuten esimerkiksi puutarhoissa, metsänreunoissa ja puronvarsilla viihtyvä jättipalsami, tukahduttavat elintilaa muulta kasvillisuudelta. Alkuperäisten kasvilajien vähenemisen seurauksena kärsivät myös niistä riippuvaiset hyönteiset. Vieraslajitalkoomme painottuvat tällä kaudella pääkaupunkiseudulle, mutta talkoita voi järjestää myös omatoimisesti lähes missä tahansa ja käytännön ohjeet löydät nettisivuiltamme.

WWF:n talkooleirit tarjoavat vuosittain sadoille vapaaehtoisille ikimuistoisia elämyksiä ja samalla kohennetaan esimerkiksi uhanalaisia perinneympäristöjä. Noin viikon mittaiset leirit ovat valitettavasti jo täynnä, mutta voit yhä hakea varapaikkaa.

WWF:n vapaaehtoisena aikasi ei mene hukkaan, vaan pääset tekemään tärkeää työtä luonnon hyväksi. Löydät kaikki tapahtumat ja ilmoittautumisohjeet nettisivuiltamme osoitteesta wwf.fi/kalenteri.

Liisa Rohweder
pääsihteeri, WWF Suomi

**Tykkää, seuraa,
jaa ja vaikuta.**
Yhdessä muutamme
maailmaa.

facebook.com/
wwfsuomi

@WWFSuomi
@LiisaRohweder

instagram.com/
wwfsuomi

wwf.fi/uutiskirje

wwf.fi
wwf.fi/kummiiksi
wwf.fi/yritykset

PINNALLA NYT

TYÖNTEKIJÖIDEMME
VINKIT KESÄÄN.

TIITU SAARIKOSKI
Viestinnän asian-
tuntija

Kesällä vesilintujen ruokinta kannattaa jättää väliin, sillä vääränlainen ravinto haittaa poikasten kehitystä. Istu sen sijaan rannalle ja seuraile hetki sorsien puuhia. Mistään ei tule niin hyvälle tuulelle!

ROOSA PIHLAJAMÄKI
Harjoittelija

Kannan kesäisin mukanani rasiaa, koska aina löytyy jokin syötävä kasvi tai marjoja poimittavaksi, ehkä jopa omasta kotipihaista. Jos omalla pihalla ei kasva ruokakasveja, naapuritakin voi kysäistä.

WWF ja Fiskars yhteistyössä pölyttäjien puolesta

Fiskars tukee WWF:n perinneympäristö- ja vieraslajitalkootyötä tavoitteenaan edistää pölyttäjille tärkeitä elinympäristöjä. Näihin uhanalaisiin mutta monimuotoisiin perinneympäristöihin kuuluu esimerkiksi niittyjä, hakamaita ja metsälaitumia. Perinneympäristöissä elää neljäsosa kaikista Suomen uhanalaisista lajeista. Erityisen tärkeitä ne ovat kukkia tarvitseville hyönteisille, kuten perhosille, kova-kuoriaisille ja mesipistiäisille.

WWF ja Posti yhteistyöhön luonnon monimuotoisuuden hyväksi

WWF:n ja Postin kumppanuuden tavoitteena on parantaa yrityspäättäjien tietoisuutta siitä, millä käytännön keinoilla yritykset voivat torjua luontokatoa. Yhteistyöllä Posti myös tukee WWF:n työtä luonnon monimuotoisuuden hyväksi ja vahvistaa Postin omaa luontokadon vastaista työtä. Postin päämääränä on kasvattaa omaa osaamistaan sekä jakaa tietoa sidosryhmille ja toimialalle.

Valtion talousmetsistä löytyi lisää suojelun arvoisia kohteita

Vapaaehtoisten kartoittajien Luonnonmetsä-työryhmä on löytänyt valtion talousmetsistä jo 1 400 arvokasta luonnonmetsää, joille tulisi viipymättä saada hakkuukielto. Suojelemalla nyt löydetty luonnonmetsät, Saamenmaan suojelemattomat luonnonmetsät sekä valtion itse kartoittamat arvometsät päästäisiin hyvään alkuun maa-alueidemme suojelutavoitteen saavuttamisessa, johon Suomea sitoo EU:n biodiversiteettistrategia.

© TOTTI TOISKALLO / WWF

WWF:N ÖLJYNTORJUNTAJOUKOT SUOJASIVAT HERKKÄÄ JÄRVILUONTOA SAIMAALLA

WWF:n öljyntorjuntajoukot hälytettiin toukokuun alussa Lappeenrannan Joutsenon, jossa lipeätehtaalta oli laitevian vuoksi valunut yli tuhat litraa muuntajaöljyä Saimaaseen.

Vaikka vuotoalue oli rajattu puomein öljyn leviämisen estämiseksi, oli öljyä päässyt myös rannoille ja rantavesiin, joiden puhdistamisessa WWF:n öljyntorjuntajoukot auttoivat.

Pahimpiin skenaarioihin verrattuna Joutsenon öljyvuoto oli suhteellisen pieni. Vähäisenkin määrä öljyä voi kuitenkin aiheuttaa mittavia haittoja elinympäristölle ja lajeille. Joutsenon onnettomuus tapahtui alueella, jolla pesii vesilintuja ja elää myös saimaanorppia.

”Linnuilla pienikin määrä öljyä heikentää höyhenpeitteen eristyskykyä ja voi johtaa lintujen kylmetymiseen”, sanoo WWF:n suojeluasiantuntija **Teemu Niinimäki**.

Öljyonnettomuuden riski kasvanut Itämerellä

WWF:n vapaaehtoiset öljyntorjuntajoukot täyttivät keväällä 20 vuotta. Koulutettuja vapaaehtoisia on tällä hetkellä noin 10 000.

”Maailmalla sattuneet öljyonnettomuudet ovat osoittaneet, että vapaaehtoisilla on suuri merkitys nimenomaan rantojen puhdistamisessa, sillä sitä tehdään käytännössä käsityönä”, sanoo WWF:n suojelujohtaja **Jari Luukkonen**.

Suurin öljyonnettomuuden riski Suomessa on Itämerellä, jossa seilaa EU:n Venäjään kohdistamien pakotteiden vuoksi entistä huonokuntoisempia öljytankkereita

”Jos tankkeri ajaa karille, varaudumme siihen, että kaksi sen säiliöistä voisi repeytyä. Silloin puhutaan 30 000 tonnista öljyä, jonka puhdistaminen veisi kuukausia, ellei vuosia”, sanoo Niinimäki.

**PETTERI
TOLVANEN**
Ohjelmajohtaja

iNaturalist-sovellus on mainio työkalu lajintunnistuksessa. Voit jakaa eliöstä ottamasi kuvan, ja ohjelma tunnistaa lajin. Havaintosi voit tätä kautta päätyä jopa osaksi laji.fi-tutkimusaineistoja!

**JUUSO
LAUTIAINEN**
Asiakkuuspäällikkö

Kesällä luonto on täynnä elämää. Luonnossa liikkussa kannattaa maltaa pysähtyä ja hiljentyä. Silloin voit kuulla useampien lintujen ääniä ja nähdä jotain, mitä et liikkeellä ollessasi huomannut.

BERNT NORDMAN
Ohjelmajohtaja

Tule nauttimaan kesästä ja puupuhallinmusiikista Uudenkaupungin Crusell-viikolle. Siellä voit myös oppia ajankohtaisia ilmastoaasia. Minäkin olen siellä!

© JOHN C. MITTELMAYER / THE PEREGRINE FUND

SuomiAreenassa asiaa viherpesusta

Voiko tuotteiden vihreisiin mainoslauseisiin luottaa? Miten yritykset voivat välttää haitallista viherpesua? WWF, Kuluttajaliitto ja Ympäristömerkintä Suomi järjestävät 28.6. Porin SuomiAreena-festivaalilla tapahtuman, jossa viherpesusta keskustelevat IVALO.COMin vastuullisuusjohtaja **Outi Pyy**, mainostoimisto hasan & partnersin toimitusjohtaja **Riku Vassinen** ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston **Riikka Rosendahl**. Kaikille avoimen tapahtuman juontaa **Bettina Sångbom**, ja sen voi katsoa myös MTV:n Katsomopalvelusta.

Panda-palkinto sisävesien sankareille

WWF jakoi kesäkuun alussa perinteisen Panda-palkinnon kolmelle sisävesien kunnostuksen parissa työskentelevälle taholle.

Ensimmäinen palkinnonsaaja on Saimaan vesiensuojeluyhdistys, jonka pyrkii erilaisin hankkein kunnostamaan alueen vesistöjä. Toinen palkinnonsaaja on Aito Suvi, joka tekee töitä Pirkanmaalla sijaitsevan Kukkiajärven rehevöitymisen pysäyttämiseksi. Kolmanneksi palkinnon saa Vuonislahden kalaveden osakaskunta, joka aikoo korvata Ala-Kelvänjoen nykyisen myllypadon luonnonmukaisella pohjapadolla.

MADAGASKARILTA LÖYTYI SUKUPUUTTOON KUOLLEEKSI LUULTU LINTU

Jo sukupuuttoon kuolleeksi luullun tuhkatetraka-lintulajin yksilöitä löydettiin Madagaskarin pohjoisosista ensimmäistä kertaa yli 24 vuoteen. Uudet havainnot linnusta tehtiin joulukuussa 2022 ja tammikuussa 2023. Löytö tehtiin alueelta, jossa myös WWF suojelee arvokkaita sademetsiä.

Seuraavaksi tutkijat haluavat oppia lisää lajin levinneisyydestä ja elinvoimaisuudesta. Koska metsäkato on Madagaskarilla iso ongelma, on todennäköistä että laji on vaarassa hävitä luonnosta.

”Madagaskarin luonto on äärimmäisen monimuotoista ja saarelta on viime vuosina löydetty myös täysin uusia lajeja, kuten minikokoinen kameleontti ja vain juomalasin kokoinen makilaji. Madagaskarin ainutlaatuista luontoa pitää suojella, sillä menetettyjä lajeja emme saa takaisin”, sanoo WWF:n kehitysysteistyöasiiantuntija **Henna Tanskanen**.

WWF Suomi tukee suojelutyötä Madagaskarilla WWF-kummien tuella ja ulkoministeriön kehitysysteistyövaroilla.

**WWF
VASTAA**

ASKARRUTTAAKO JOKIN?
WWF:N ASiantuntijat
VASTAAVAT.

Lähetä kysymyksesi
meille:
toimitus@wwf.fi

Soijanviljely voi aiheuttaa metsäkatoa. Kannattaako soijaa käyttää eläinten rehuksi, ihmisten ruuaksi vai pitäisikö tuotantoa boikotoida?

Soijapapujen tuotannosta valtaosa käytetään eläinten rehuksi. Kysyntä on kasvanut jatkuvasti ja tuotannon kasvattaminen aiheuttaa metsäkatoa esimerkiksi Brasiliassa. Eläintuotannon määrä on saatava käännettyä laskuun, jolloin tarvittaisiin vähemmän soijaa ja muita rehuksveja. Suomalaisessa eläintuotannossa käytetään soijarehua erityisesti broilerin tuotannossa.

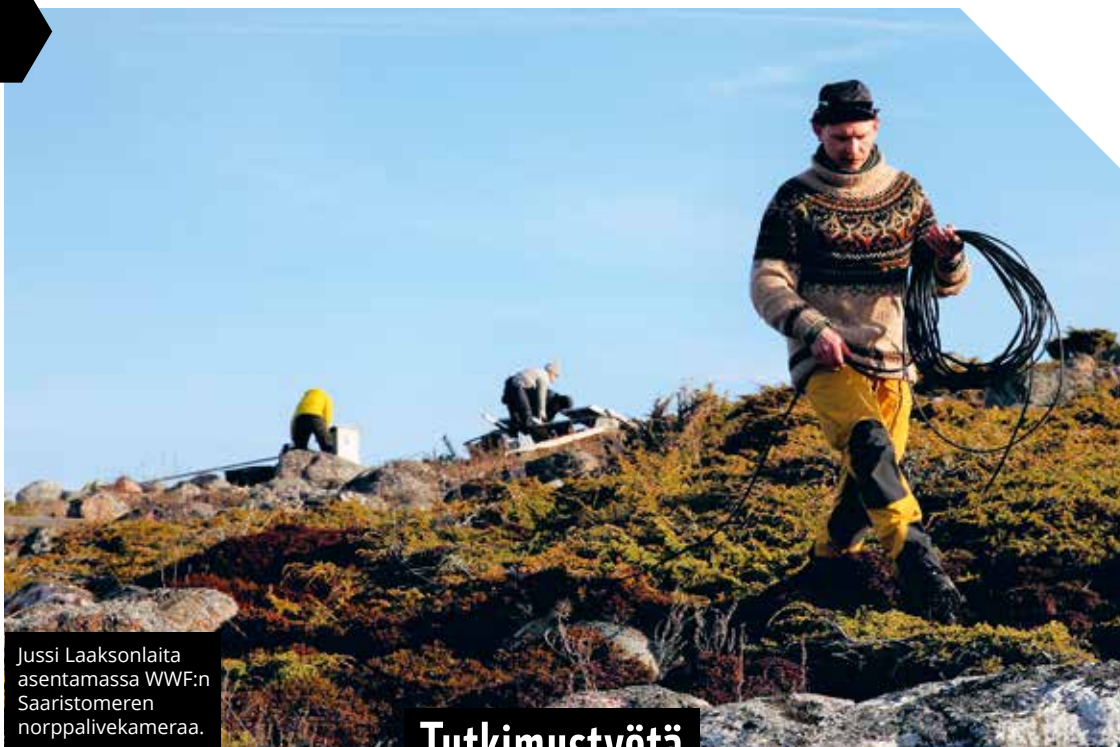
Ihmiselle tarkoitettu soijapohjainen kasvisruoka on tyypillisesti valmistettu vastuullisuussertifioidusta soijasta, joka on usein peräisin Euroopasta. Suomessa elintarvikkeissa käytettävä soija on hyvä valinta, ja esimerkiksi soijarouhetta, tofua ja muita soijapohjaisia elintarvikkeita kannattaa suosia eläinperäisten proteiinilähteiden sijaan. Soijan viljelyä on kokeiltu myös Suomessa, mutta tyypillisiä suomalaisia proteiinikasveja ovat härkäpapu ja herne.

ELISA NIEMI
Ruokaohjelman
suojeleuasiiantuntija

© AKIPEKKA SINIKOSKI / WWF

TÄLLÄ PALSTALLA
HAASTATELLAAN
IHMISIÄ, JOTKA
TUKEVAT WWF:N
TYÖTÄ.

Jussi Laaksonlaita
asentamassa WWF:n
Saaristomeren
norppalivekameraa.

Tutkimustyötä

NORPPIEN PUOLESTA

TEKSTI **TOTTI TOISKALLIO** • KUVA **JOONAS FRITZE**

Jussi Laaksonlaita tiesi jo lapsena haluavansa biologiksi. Nyt hän tuottaa arvokasta tietoa ilmastonmuutoksesta kärsivän itämerennorpan suojelemiseksi Saaristomerellä.

Itämerennorppa on Saaristomerellä harvinainen näky. Ilmaston lämmitessä norpalle tärkeät jäätalvet ovat vähentyneet huomattavasti, ja Saaristomeren ulkosaaristo pysyy pääosin avoimna läpi vuoden. Norpan pesinnän kannalta suotuisia jäätalvia on ollut viime vuosikymmenen aikana vain muutamia.

Saaristomeren norppakannasta tiedetään kuitenkin edelleen liian vähän, jotta suojelutoimia voitaisiin kohdistaa oikein ja toteuttaa riittävässä mittakaavassa. Tiedon kartuttamiseksi Turun ammattikorkeakoulussa asiantuntijana työskentelevä **Jussi Laaksonlaita** tutkimusryhmineen viettää vesillä noin kuukauden vuosittain.

”Selvitämme esimerkiksi Saaristomeren norppakannan kokoa sekä sitä, millaisiin paikkoihin itämerennorpat synnyttävät kuuttinsa, kun kiinto- tai ahtojäitä ei kevättalvisin enää ole”, sanoo Laaksonlaita.

Yksi keino norppakannan tarkkaan kartoittamiseen on niiden kuvaaminen: kuten saimaannorpat, myös itämerennorpat pystytään tunnistamaan yksilötasolla turkin kuvioista. Kuvamateriaalia Saaristomeren norpista alettiin kerätä vajaat 20 vuotta sitten, ja nyt tietokannassa on noin 100 tunnistettua yksilöä.

”Esimerkiksi WWF:n Luontoliven Saaristomeren

norppakamerasta saamme valtavasti hyvää materiaalia norppien tunnistamiseen”, Laaksonlaita toteaa.

Ilmastonmuutoksen hillintä auttaa norppaa

Suurin uhka Saaristomerellä vähälukuiselle norpalle on ilmastonmuutos. Sen hillintä onkin ensisijainen keino norppakannan suojelemiseksi. Jäätalvien lisäksi norpan menestyminen vaatii rauhallisia olosuhteita, etäällä ihmisen aiheuttamasta häiriöstä.

”Kartoitustemme perusteella vaikuttaa siltä, että norpat keskittyvät alueille, joilla ihmisperäistä häiriötä on vähän. Tulevaisuudessa yksi keino norpan suojelemiseksi voisivat olla esimerkiksi alueelliset ja ajalliset liikkumisrajoitukset tärkeimmillä norppa-alueilla.”

Jäätalvien puutteessa norppien keväällä synnyttämät kuutit ovat myös alttiita pedoille. Kuuttien kuolleisuuden vähentämiseksi Saaristomerelle onkin rakennettu katosmaisia keinopesiä.

Kuluneena keväänä tapahtui läpimurto, kun itämerennorppa synnytti kuuttin keinopesään ensimmäistä kertaa.

”Nyt tiedämme, että norpat löytävät ja hyväksyvät ihmisen rakentamat pesäkatokset, vaikka niitä on laajalla alueella vain kourallinen”, Laaksonlaita sanoo. ■

Meriajokas (*Zostera marina*)

Meriajokas on ainoa valtameristä kotoisin oleva vedenalainen putkilokasvimme ja yksi Itämeren avainlajeista, josta monet muut lajit ovat riippuvaisia. Vihreät meriajokasniityt tuottavat runsaasti happea ja sitovat enemmän hiilidioksidia kuin samankokoinen metsäalue.

Hitaasti veden mukana liikkuvat meriajokkaat muodostavat laajoja niittyjä matalille hiekkapohjille. Rauhalliselta vaikuttavat niityt kuhisevat elämää, sillä ne ovat tärkeä elinympäristö lukuisille selkärangattomille lajeille sekä kalanpoikasille: niiden suojassa voi törmätä muun muassa merihevosten suku-

lasiin, siloneuloihin. Kasvin pinnalla voi kasvaa myös erilaisia levälajeja, joista moni elää ainoastaan meriajokkaalla. Monet vesilinnutkin suosivat meriajokasta ravintonaan.

Meriajokkaan suurin uhka on rehevöityminen. WWF suojelee meriajokkaita muun muassa tekemällä siirtoistutuksia Itämerellä alueille, joilla meriajokkaita on esiintynyt aikaisemmin. Lisäksi WWF työskentelee maalla ja rannikolla Itämeren ravinnekuormituksen vähentämiseksi esimerkiksi rakentamalla kosteikkoja. Parantunut veden laatu on edellytys meriajokasniityn pitkäaikaiselle selviytymiselle.

FAKTA:

Meriajokas on Itämeren ainoa veden alla elävä merinen siemenkasvi.

Meriajokas on Suomessa silmälläpidettävä laji. Meriajokasniityt ovat puolestaan luontotyyppinä uhanalaisia.

Meriajokasniittyjä kutsutaan Itämeren koralliriutoiksi laajan monimuotoisuutensa ansiosta.

”Vieraslajit ovat maailmanlaajuisesti toiseksi merkittävin uhka luonnon monimuotoisuudelle heti elinympäristöjen häviämisen jälkeen.”

Kurtturuusun KIROUS

TEKSTI TIITU SAARIKOSKI • KUVITUS KATRI VIRTALAAKSO

Viime vuosisadan alusta lähtien helppohoitoista ruusupensasta istutettiin innolla pihaille ja penkereille. Kuka olisi arvannut, millainen vitsaus kurtturuususta ja muista vieraslajeista vielä tulisi luonnon monimuotoisuudelle?

Vuonna 1796 Iso-Britanniaan saapui Itä-Aasiasta uusi eksoottinen koristekasvi. Kauniita aniliininpunaisia kukkia kasvattava kurtturuusu oli kestävä ja helppohoitoinen kasvi, joka sieti poikkeuksellisen hyvin suolaa, sillä alkuperäisellä levinneisyysalueellaan se kasvaa valtameren hiekkarannoilla ja dyyneillä.

Vajaat sata vuotta saapumisensa jälkeen aasialainen trendikasvi oli jo tuttu näky puutarhoissa ja viherrakentamisessa ympäri Eurooppaa. 1900-luvun alussa se yleistyi Suomessakin kotipuutarhoissa sekä muun muassa moottoriteiden varsilla, missä sen suolansietokyky oli hyödyksi.

Silloin ei osattu aavistaa, millaiseen hävitykseen viattomalta vaikuttava koristekasvi kykenee levitessään.

Merkit olivat kuitenkin nähtävillä jo 1800-luvulla. Saksassa kurtturuusu tavattiin ensimmäistä kertaa luonnossa vuonna 1845 ja Tanskassa 1875. Suomessa ensimmäinen havainto villiintyneestä kurtturuususta tehtiin 1919 Helsingin Isosaaressa. Kesti kuitenkin vielä sata vuotta, ennen kuin se luokiteltiin Suomessa haitalliseksi vieraslajiksi.

Kotipuutarhassa siististi nököttävä kurtturuusu leviää tehokkaasti satojenkin kilometrien päähän. Sen marjat maistuvat linnuille, jotka muuttomatallaan levittävät siemeniä sisämaasta ulkosaariston levähdyspaikoille. Marjat ovat myös poikkeuksellisen kestäviä: veteen joutuessaan ne kelluvat jopa 10 kuukautta, valmiina rantautumaan uuteen kasvupaikkaan.

Luontoon vapaaksi päässyttä kurtturuusua ei pidättele mikään ja se voi levitä jopa hehtaarien laajuisiksi, läpipääsemättömiksi kasvustoiksi.

WWF:n suojeluasiantuntija **Teemu Niinimäki** on todistanut piikikkään pensaan levittäytymiskykyä lukuisissa kohteissa WWF:n vieraslajitalkoissa.

”Kurtturuusu on vallannut alaa ympäri Suomen ja erityisesti rannikkoalueilla. Levitessään se vie elintilaa alkuperäiseltä merenrantalajistolta kuten meriotakilokilta, rantavehnalta, suola-arholta ja hietikkosaralta”, Niinimäki kuvailee.

Alkuperäislajiston väistyessä kärsivät myös näistä kasveista riippuvaiset eliöt. ▶

”Esimerkiksi kuivilla ja niukkaravinteisilla kasvupaikoilla viihtyvän kangasajuruohon jäädessä kurttturuusun alle lukuivat kasvia ravintonaan käyttävät hyönteiset, kuten sinisiivet, kärsivät.”

Vieraslajit köyhdyttävät luontoa

Suomessa elää satoja vieraita eläin- ja kasvilajeja ja haitallisia niistä on arviolta yli 300. Ne ovat lajeja, jotka ihminen on siirtänyt niin kauas luontaiselta esiintymis-

alueelta, ettei laji olisi sitä itse pystynyt kehittämään.

On selvää, ettei etananvauhtia etenevä espanjansiruetana ole madellut Etelä-Euroopasta Suomeen omin voimin, vaan vieraslaji on päätenyt tänne esimerkiksi puutarhatuotteiden multapaakkujen mukana.

”Yleensä vieraslajit sopeutuvat uuteen elinympäristöönsä huonosti. Joskus ne kuitenkin menestyvät liian hyvin ja aiheuttavat haittaa alkuperäiselle luonnolle.

Tällöin niitä kutsutaan haitallisiksi vieraslajeiksi”, Niinimäki selittää.

Haitalliset vieraslajit ovat sitkeitä, sopeutumiskykyisiä ja nopeita leviämään, kuten kurttturuusu – eiväthän ne muuten menestyisi aivan vieraassa ympäristössä. Kun nämä lajit valtaavat elinalueita alkuperäiseltä luonnolta uusilla mantereilla ja merialueilla, maapallon kasvi- ja eläinmaailma yhdenmukaistuu ja köyhtyy.

”Vieraslajit ovat maailmanlaajuisesti toi-

NÄIN TORJUT YLEISIMMÄT VIERASKASVILAJIT

TEKSTI TIITU SAARIKOSKI

Näivetä tai kaiva kurttturuusu

Kurttturuusun voi hävittää kaivamalla sen juurineen maasta tai näivettämällä.

Pienen kurttturuusun saa kiskottua maasta käsin. Suurempi pensas kannattaa leikata ensin tyveä myöten ja kaivaa sitten juurakko maasta. Kasvupaikkaa kannattaa seurata vielä hävittämisen jälkeen, sillä kurttturuusu voi lähteä kasvaamaan uudelleen, jos maahan on jäänyt pala juurakkoa.

Näivettämistekniikka on hieman pitkäkestoisempi projekti. Kurttturuusupensaun lehdet revitään pois 3–4 kertaa kesän aikana. Kun lehtiä repii joka kesä sinnikkäästi, kurttturuusu näivetty kolmessa neljässä vuodessa kokonaan hengiltä.

Huomaathan, että kurttturuususta on olemassa myös vaaraton versio, tarhakurttturuusu, jonka kasvattaminen ei ole kiellettyä. Kasvit erottaa yleensä terälehtien määrästä: kurttturuusun kukissa on vain viisi terälehteä, tarhakurttturuusussa yleensä enemmän.

Niitä lupiini ajoissa

Lupiinin hävittäminen vaatii sinnikkyyttä ja pitkäjänteisyyttä, sillä se leviää tehokkaasti. Vaikka lupiinin hävittää, maaperän siemenvarastosta nousee uusia taimia vielä vuosien ajan.

Uusien siementen syntymisen voi estää katkaisemalla tai niittämällä kukinnot ennen siementen kypsymistä. Jos siemenet ovat jo kypsyneet koviksi ja ruskeiksi, niittäminen kannattaa jättää väliin, sillä niittäessä siemenet vain leviäisivät lähiympäristöön.

Ensimmäinen niitto kannattaa tehdä alkukesästä ennen kuin siemenpalot ovat ehtineet muodostua, ja toistaa niitto kesän aikana vielä 2–3 kertaa. Pienen määrän lupiineja voi kaivaa myös juurineen maasta. Niittoa jatketaan seuraavina vuosina, kunnes lupiinit lakkaavat kasvamasta.

Niittojätteen oikeaoppinen käsittely on tärkeää leviämisen estämiseksi. Niitetyt lupiinit voi laittaa kompostiin, jos niissä ei ole siemeniä. Kaikki siemeniä sisältävät niittojätteet taas on suljettava kaksinkertaisessa jätessäkin poltettavaan sekajäteteseen.

Jättipalsami on helppo kitkeä

Jopa kolmimetrisiksi kasvava jättipalsami on tehokas leviäjä: yksi kasvi voi muodostaa jopa 4000 siementä, jotka sinkoutuvat metrien päähän.

Lupiinin tapaan myös jättipalsamin niittäminen tuleekin aloittaa ennen siementen muodostumista, mielellään jo alkukesästä ennen kukinta-aikaa. Myös kitkentä on toimiva keino jättipalsamin hävittämiseen, ja se irtoaakin maasta melko helposti.

Kun jättipalsamin niittää tai kitkee joka kesä pariin kolmeen otteeseen, se katoaa muutamassa vuodessa.

VINKKI:

KYLVÄ HÄVITETYN VIERASLAJIN TILALLE KOTIMAISIA NIITTYKUKKIA! VALITSE NIITTYKUKKA KASVUPAIKAN OLOSUhteiden MUKAAN.

Lisää ohjeita vieraslajien torjuntaan löydät muun muassa WWF:n ja Allergia-, iho- ja astmaliiton Vieraslajioppaasta. Opas on saatavilla verkosta.

seksi merkittävin uhka luonnon monimuotoisuudelle heti elinympäristöjen häviämisen jälkeen. Siksi niiden torjuminen on todella tärkeää”, Niinimäki sanoo.

Suurin osa Suomen haitallisista vieraskasvilajeista on kurturuusun tapaan puutarhakarkulaisia. Istutuksista ovat lähtöisin muun muassa tien varsia valtaava pohjoisamerikkalainen komealupiini ja Himajalalta lähtöisin oleva jättipalsami.

Vesiliikenteen mukana vieraslajeja siirtyy usein tahattomasti pitkiäkin matkoja.

”Kun laiva lähtee matkalle tyhjällä lastilla, se hörpää laivan vakauttamiseksi lähtösatamasta painolastivettä, jonka se vapauttaa kohdemaan satamassa. Painolastiveden mukana Suomeen on matkustanut esimerkiksi Mustaltamereltä lähtöisin oleva mustatplätokko.”

Mustatplätokko on aggressiivinen pohjakala, joka voittaa alkuperäislajit, kuten mustatokon, kivinilkan ja sinisimpun mennessä tullen parhaista elinalueista kilpailtaessa. Se voi haitata muiden lajien lisääntymistä myös syömällä niiden mätiä ja poikasia.

Tulevaisuudessa myös ilmastonmuutos sekoittaa vieraslajisoppaa yhä vahvemmin. Ilmaston lämmetessä vieraslajit leviävät yhä pohjoisemmaksi ja uhkaavat näin luonnon monimuotoisuutta entistä laajemmilla alueilla.

”Uhkana on esimerkiksi, että muualla Suomessa yleiset vieraskasvilajit, kuten komealupiini, yleistyvät myös pohjoisimmassa Lapissa, jossa ne ovat tähän asti olleet vielä harvinaisempi vieras. Samalla myös maan eteläosissa yhä suurempaa haittaa voivat aiheuttaa kokonaan uudet vieraslajit”, Niinimäki kertoo.

Kitkentää lain kouralla

Vieraslajiongelmiaan on pyritty puuttamaan kansainvälisellä ja kansallisella lainsäädännöllä. EU:n vieraslajiasetus tuli voimaan alkuvuodesta 2015 ja Suomen kansallinen vieraslajilaki, jossa säädetään EU-asetuksen toimeenpanosta, vuotta myöhemmin.

Vieraslajilaki kieltää haitallisten vieraslajien maahantuonin, kasvatuksen, myynnin, hallussapidon ja ympäristöön päästämisen. Ely-keskuksilla on periaatteessa mahdollisuus jakaa sanktioita vieraslajilain rikkomisesta. Se ei kuitenkaan ole ensisijainen toimenpide vieraslajien torjunnassa, kertoo kansallinen vieraslajikoordinaattori **Reima Leinonen** Kainuun ely-keskuksesta.

”Emme me ilmesty sakkolappu kourassa paikalle, jos jonkun pihasta löytyy lupiinia. Tavoitteena on, että ihmiset haluaisivat vapaaehtoisesti torjua vieraslajiongelmia, eikä se onnistu sakkoja jakamalla.”

Kurturuusua määriteltiin vuonna 2019 haitalliseksi vieraslajiksi, ja sen kasvatusta kiellettiin kolmen vuoden siirtymäajalla. Kielto astui virallisesti voimaan 1.6.2022. Kiellosta on vierähtänyt vuosi, mutta kurturuusua ei Leinosen mukaan ole vielä hetkeen katoamassa minnekään.

”Kurturuusua on istutettu aikoinaan niin valtavasti, ettei siitä sormia napsauttamalla päästä eroon. Ylipäättään vieraslajien valtava lisääntymis-

potentiaali tekee niistä hankalia hävitettäviä. Esimerkiksi yksi jättiputkiyksilö voi tuottaa jopa 80 000 siementä vuodessa”, Leinonen kertoo.

Vaikka vieraslaji näyttäisi hetkellisesti nujerretulta, voivat sen siemenet säilyä maan alla siemenpankissa useita vuosia. Torjunta onkin aina kärsivällisyyttä vaativa, useamman kesän mittainen projekti.

”Jos bongaa naapurin pihalla tai lenkkipolun varrella haitallisen vieraslajin, ei sitä saa omin luvin lähteä poistamaan. Vaikka ikävältä se tuntuu, jos omalta pihalta pitkän työn tuloksena hävitetty vieraslaji leviää takaisin naapurista. Asiasta kannattaa toki hyvässä hengessä huomauttaa. Vieraslajihavainto tulisi aina myös ilmoittaa lajitietokeskuksen tietokantaan vieraslajit.fi-sivustolla”, Leinonen sanoo.

”On tärkeää, että meillä on mahdollisimman ajantasaista tietoa vieraslajien levinneisyydestä, jotta osaamme kohdistaa tulevia hankkeita oikeille alueille.”

Lampaat ja lahottajasieni avuksi

Vieraslajista eroon pääseminen on vuosien urakka, mutta niiden torjunnasta on myös toiveikkaita esimerkkejä. WWF on poistanut talkoovoimin Helsingin Laajasalossa sijaitsevalta Stansvikin niemeltä kurturuusuja vuodesta 2017 asti, ja näyttää siltä, että alue saadaan pian vapautettua kurturuususta kokonaan.

”Oletettavissa on, että seuraavien vuosien aikana päästään seuraamaan alkupeuraisen lajiston paluuta niemelle”, Niinimäki ennustaa.

Mahdottomana hän ei pidä myöskään sitä, etteikö joitain haitallisia vieraslajeja pystyttäisi hävittämään Suomesta lopullisesti.

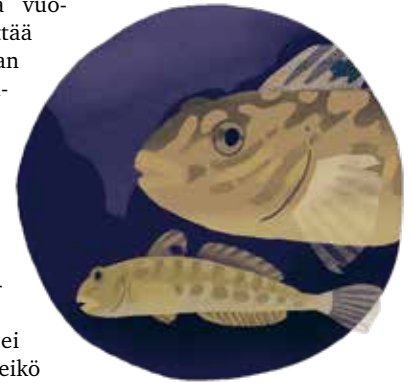
”Esimerkiksi jonkin lupiinin kohdalla se voi olla aika haastavaa, mutta vaikkapa kurturuusun hävittäminen voi pitkällä aikavälillä olla hyvinkin mahdollista, nyt kun lainsäädäntökin tukee tavoitetta.”

Kehitteillä on myös uusia, tehokkaampia tapoja vieraslajien torjuntaan, Reima Leinonen kertoo. Voi olla, että tulevaisuudessa vieraslajeja esimerkiksi peitetään kivituhkalla tai suihkutetaan tulistetulla vesihöyryllä.

”Jättipalsamin on todettu myös maistuvan hyvin lampaille ja sitä voidaan joiltain alueilta torjua laidunnuksella”, Leinonen sanoo.

Kurturuusun hävittämistä testataan parhaillaan purppuranahakkasiemen avulla. Lahottajasienen rihmastoa ruiskutetaan katkaistuun kurturuusuuun, jossa se alkaa kasvaa ja lahottaa puuainesta lopulta tappaen kasvin.

”Jos lahottaminen sienien avulla osoittautuu menestykselliseksi, voidaan torjuntakeino ottaa laajempaan käyttöön”, Leinonen sanoo. ■

Artikkelin lähteenä on käytetty myös vieraslajit.fi-sivustoa sekä Maiju Lehtiniemen, Petri Nummen ja Erkki Leppäkosken kirjaa Jättiputkesta citykaniin – Vieraslajit Suomessa (Docendo, 2016).

TULE MUKAAN VIERASLAJITALKKOISIIN

TEKSTI TIITU SAARIKOSKI • KUVA LAURI ROTKO

WWF järjestää kesän aikana useita talkootapahtumia, joissa poistetaan vieraslajeja pääkaupunkiseudun kohteista. Kurtturuusukasvustojen kimppuun käydään esimerkiksi Espoossa ja jättipalsamia kitketään eri puolilla Helsinkiä.

Vieraslajien torjunta on tärkeä osa myös perinneympäristöjen hoitotyötä. Perinneympäristöt ovat maatalouden modernisoitumisen seurauksena uhanalaistuneita luontotyyppisiä, jotka ovat jatkuvassa vaarassa kasvaa umpeen.

Perinneympäristötalkoita järjestetään kesällä esimerkiksi Helsingin Uutelassa.

”Uutelassa ongelmana on muun muassa kanadanpiiskun leviäminen. Se on itsellenikin uusi talkoolaji”, WWF:n kenttäkoordinaattori **Vilja Tupola** kertoo.

Vieraslajitalkoot ovat tyyppisesti kolme tuntia kestäviä talkoita arki-iltaisina. Osa talkoista järjestetään viikonloppuna ja joskus samassa kohteessa talkoillaan useampana päivänä. Talkoopäivän aluksi kokoonnutaan yhteen, käydään läpi aluetta ja opetellaan vieraslajin tunnistamista.

”Sitten vaan laitetaan kädet multaan.

Kitkemisen välissä pidetään pieni evästauko”, Tupola kuvailee.

”Päivän kulku riippuu myös hävitettävästä lajista. Jättipalsamitalkoot ovat vähän kevyempiä, koska se on helppo kitkettävä, mutta lupiinia ja kurtturuusuja myös kaivetaan maasta. Se on raskaampaa työtä ja vaatii enemmän taukoja.”

Tallomista ja säkittämistä

Vaikka talkootyö voi olla rankkaa varsinkin hellesäällä, mukaan tullakseen ei tarvitse olla huippukunnossa, Tupola vakuuttaa.

”Talkoissa riittää aina myös vähän kevyempää hommaa, kuten kasvin osien keräämistä jätesäkkeihin.”

Tupolan oma suosikkitalkookasvi on jättipalsami, joka irtoaa maasta helposti.

”Se on kuin tehty kitkettäväksi! Jos jättipalsameissa ei ole kukintoja tai sie-

meniä, kitketyt kasvit voi jättää maanomistajan luvalla maahan maatumään ja uudelleen juurtumisen estämiseksi talloa kasoiksi. Niiden ontosta varresta lähtee talloessa myös hauska, rusahteleva ääni.”

WWF:n vieraslajitalkoot keskittyvät pääkaupunkiseudulle, mutta omia talkoita voi järjestää lähes missä vaan, kunhan muistaa ensin kysyä luvan maanomistajalta.

”Kaupungit ja kunnat antavat kyllä yleensä mielellään luvan vieraskasvien poistoon”, Tupola sanoo.

Jotkut kunnat myös osoittavat osana Soolotalkoot-kampanjaa alueita, joilta vieraslajiesiintymiä saa mennä omatoimisesti kitkemään.

Katso kaikki kesän talkootapahtumat ja ilmoittaudu mukaan: wwf.fi/kalenteri

Talkoolaiset poistamassa kurtturuusua Hangon Furuvikissa.

Patoja purkamalla ja koskia kunnostamalla voidaan ennallistaa jokia ja auttaa myös uhanalaista taimenta.

Suomen kannattaa tukea EU:n

ENNALLISTAMISASETUSTA

TEKSTI JOONAS FRITZE • KUVA PETERI HAUTAMAA

Suomi on ollut vastarannan kiikenä vastustamassa EU:n ennallistamisasetusta, jonka tarkoitus on palauttaa luontoa ja vahingoittuneita ekosysteemejä lähemmäs alkuperäistä tilaansa.

Paljon julkista keskustelua herättänyt ennallistamisasetus etenee EU-parlamentin ja jäsenmaiden äänestettäväksi kesä-heinäkuussa. Vaikka luontoa ennallistamalla voidaan saada aikaan paljon hyvää, Suomi kuuluu niihin maihin, jotka ovat yrittäneet estää tai vähintään heikentää asetusta.

”Luontokadon pysäyttämisenä on kiire, mutta ihminen on ehtinyt tehdä ympäristölle niin paljon hallaa, ettei jäljellä olevien arvokkaiden luontokohteiden suojeleminen enää yksin riitä. Siksi EU:n asetuksella pyritään palauttamaan luontoa ja vahingoittuneita ekosysteemejä lähemmäs alkuperäistä tilaansa”, WWF:n suojelujohtaja **Jari Luukkonen** sanoo.

Asetusta on vastustettu, koska uuden sääntelyn on pelätty aiheuttavan Suomelle kustannuksia ja kaventavan maamme itsemääräämisoikeutta. Luukkonen ei ymmärrä pelkoja.

”EU-komission ehdottama ennallistamis-

asetus pohjautuu jo olemassa olevaan EU:n biodiversiteettistrategiaan. Se tarkoittaa, ettei asetusta loisi merkittävästi lisävelvoitteita, joita Suomi ei olisi jo aiemmin hyväksynyt. Sitä paitsi suuri osa asetuksen edellyttämistä ennallistamistoimista on sellaisia, joita Suomi tekee jo nyt tai jotka Suomen olisi pakko tehdä joka tapauksessa”, Luukkonen sanoo.

Luukkosen mukaan Suomi hyötyisi ennallistamisesta: esimerkiksi metsien ennallistaminen kasvattaisi niiden vastustuskykyä tuholaisia ja sään ääri-ilmiöitä vastaan, jotka tulevat lisääntymään ilmastonmuutoksen takia. Valuma-alueiden vedenpidätyskykyä parantamalla, kuten kosteikkorakentamisella ja soiden ennallistamisella, voidaan myös varautua ilmastonmuutoksesta aiheutuviin haittoihin kuten tulviin ja vähentää Itämeren valuvia ravinteita. Vaellusesteiden, kuten energiantuotannon kannalta merkittävien patojen, purkaminen auttaa

puolestaan uhanalaisia vaelluskaloja.

Ennallistaminen voi tuoda myös taloudellista hyötyä: Toimenpiteiden suunnittelu ja toteuttaminen luo työpaikkoja. Luontopaneeli on arvioinut, että patojen purun taloudelliset elvytysvaikutukset vertautuvat rauta- ja raitioteiden rakentamiseen. Lisäksi Luontopaneeli arvioi kosteikkojen ja soiden ennallistamisen niin ikään elvyttävän taloutta.

”Luonnon ennallistaminen maksaa itsensä moninkertaisesti takaisin pitkällä aikavälillä ja turvaa Suomelle tärkeitä elinkeinoja. Ennallistaminen ei myöskään tarkoita kaiken taloudellisen toiminnan lopettamista, vaan luonnon ottamista huomioon aiempaa paremmin”, Luukkonen sanoo.

”Suomen ja suomalaisten europarlamentaarikkojen on huomioitava ennallistamisen hyödyt ja tuettava asetusta, kun se etenee parlamentin ja jäsenmaiden äänestettäväksi.” ■

Mezesalaatti

Paistetut muikut, grilliperunat ja tillichimichurri

Kesän parhaat GRILLIRUUAT

TEKSTI ANTTI HAAVISTO • RESEPTIT SANNA KEKÄLÄINEN • KUVAT REETTA PASANEN

Kesän herkullisimpien reseptien salaisuus on yksinkertainen. Grilli täyttyy kesäkauden mehevimmillä kotimaisilla kasviksilla ja lähivesien tuoreilla pikkukaloilla. Näissä resepteissä Suomen suven klassikot yhdistyvät Lähi-idän, Etelä-Amerikan ja Meksikon bravuureihin.

Luonnonystävä suosii kesämenussa kasviksia ja kasviproteiinituotteita, joiden ympäristövaikutukset ovat vähäisiä. Kalaruuan vastuullisuuden voi varmistaa WWF:n Kalaoppaasta, mutta hyvä muistisääntö on, että lähivesien pienet

kalat ovat usein luonnon kannalta paras valinta. Maailman metsistä kesäkokki voi huolehtia valitsemalla jälkiruokiin mahdollisimman vastuullisesti tuotettua suklaata ja kaatamalla kuppeihin sertioitua kahvia.

Grillibanaanit

Grillatut
fajitat

Grillatut fajitat

Annoksia: 4

Valmistusaika: 25 min

Ainekset

n. 400 g kasvipohjaisia, broilerinkaltaisia suikaleita tai tofua
2 kesäsipulia varsineen
2 valkosipulinkynttä
2 paprikaa
2 rkl rypsiöljyä
2 tl kuivattua oreganoa
1–2 rkl luomu tacomauste-seosta
suolaa, mustapippuria

Tarjoiluun

pieniä tortillaläytyjä, salaattia, vegaanista (chili)majoneesia, tomaattisalsaa, korianteria

Valmistusohje

- 1 Leikkaa sipulit ohuiksi viipaleiksi varsineen. Kuori ja hienonna valkosipulit. Suikaloi paprika.
- 2 Kuullota sipulit ja paprika öljyssä grillin parilatasolla tai paistinpannalla kypsäksi. Lisää joukkoon kasvissuikaleet ja anna niiden lämmetä. Mausta suolalla, pippurilla, oreganolla ja tacomausteella.
- 3 Paista tortillalätyt grillissä tai paistinpannalla. Täytä tortillat kasvisseoksella. Viimeistele salaatilla, majoneesilla, salsalla ja korianterilla. Purista halutessasi päälle vielä limettimehua.

Vinkki! Grillaa fajitoiden sisään muitakin kasviksia. Esimerkiksi kesäkurpitsa sopii hyvin paprikan makupariksi.

Paistetut muikut, grilliperunat ja tillichimichurri

Annoksia: 4

Valmistusaika: 30 min

Ainekset

600 g perattuja muikkuja
800 g keitettyä perunaa
1 kesäsipuli
suolaa, mustapippuria myllystä

Tillichimichurri

1 tuuhea nippu tilliä
2 valkosipulinkynttä
1 rkl luomusitruunan kuorta
1 rkl luomusitruunan mehua
n. 3/4 dl rypsiöljyä
1/2 tl kuivattua chiliä, suolaa, mustapippuria myllystä

Valmistusohje

- 1 Tee kastike. Hienonna tilli. Kuori ja viipaloi valkosipulit. Laita ne monitoimikoneeseen. Lisää sitruunan kuori ja mehu. Lisää öljyä vähän kerrallaan, kunnes seos on peston paksuista. Mausta chilillä, suolalla ja pippurilla.
- 2 Paista perunoihin kaunis väri grillissä. Ota puolet kastikkeesta erikseen ja sekoita perunoiden kanssa.
- 3 Pyyhi kalat talouspaperilla. Mausta suolalla ja pippurilla. Sivele kalat öljyllä. Paista kuumassa grillissä kypsiksi. Tarjoa perunoiden ja lopun kastikkeen kanssa.

Vinkki! Voit paistaa kalat myös grillin ritilätasolla. Tikuta ne siinä tapauksessa varastikkuihin, niin kalat eivät putoile ritilöiden lävitse. Aseta pöydälle muikkuja vierekkäin ja työnnä kaksi grillitikkua kalojen läpi.

Mezesalaatti

Annoksia: 4–6

Valmistusaika: 45 min

Ainekset

1 pieni munakoiso
1 pieni kesäkurpitsa
1/2 pieni kukkakaali
1 (suippo)paprika
rypsiöljyä paistamiseen

Mausteöljy

1 valkosipulinkyntsi
3/4 dl rypsiöljyä
1/4 tl kuivattua chiliä
3 rkl hienonnettua lehtipersiljaa tai minttua
suolaa, mustapippuria myllystä

Lisäksi

4 pitaleipää
12–18 falafelia
2 tomaattia
lehtipersiljaa, minttua

Bulguri

2 dl bulguria tai kuskusia
n. 4 dl kasvislientä
4 rkl oliiviöljyä
4 rkl appelsiinimehua
1/2 tl mustapippuria myllystä

Paahdettu porkkanadippi

500 g porkkanaa
1 viipale vaaleaa leipää
3/4 dl auringonkukansiemeniä
1 valkosipulinkyntsi
1 tl chilitahnaa (esim. harissa)
1 tl sokeria
1/2 tl suolaa
1/2 tl mustapippuria myllystä
n. 3 rkl oliiviöljyä

Valmistusohje

- 1 Valmista aluksi bulguri ja porkkanadippi. Keitä bulguri pakkauksen ohjeen mukaan kasvisliemessä. Tarkasta nesteen määrä pakkauksesta, sillä se vaihtelee eri merkkien välillä. Sekoita bulguri ilmavaksi. Lisää öljy, appelsiinimehu ja pippuri.
- 2 Kuori tai raaputa porkkanat puhtaiksi. Keitä niitä suolalla maustetussa vedessä noin 5 minuuttia tai kunnes ne ovat napakan kypsiä. Anna jäähtyä. Paista porkkanoihin

kaunis väri grillissä. Grillaa leipä kauniin ruskeaksi.

- 3 Paloittele leipä ja porkkanat monitoimikoneeseen. Lisää joukkoon kuorittu valkosipuli ja mausteet. Lisää öljy. Aja karkeahkoksi tahnaksi. Lisää tarvittaessa enemmän öljyä.
- 4 Tee mausteöljy. Yhdistä öljy, mausteet ja yrtit.
- 5 Viipaloi kasvikset. Sivele päälle hieman rypsiöljyä. Paista grillissä napakan kypsiksi. (Voit halutessasi esikeittää kukkakaalia muutaman minuutin, niin grillaaminen sujuu sukkelammin.) Sekoita kasvikset mausteöljyyn.
- 6 Grillaa pitaleivät. Grillaa falafelit. Kuutioi tomaatit.
- 7 Lusikoi bulguri tarjoiluastiaan. Lisää päälle paahdetut kasvikset, porkkanadippi, tomaatit, falafelit ja yrtit. Viimeistele halutessasi chiliviipaleilla ja syötävillä kukilla.

Grillibanaanit

Annoksia: 4

Valmistusaika: 25 min

Ainekset

4 Reilun kaupan banaania
n. 50 g vastuullisuusmerkittyä suklaata
8 pientä palloa kasvipohjaista jäätelöä

Koristeluun

(kuivattua) vadelmaa tai muuta marjaa, syötäviä kukkia

Kinuskikastike

2 1/2 dl kaurakermaa
2 1/2 dl fariinisokeria

Valmistusohje

- 1 Tee kinuskikastike. Mittaa kattilaan kaurakerma ja fariinisokeri ja keitele noin 10–15 minuuttia seosta sekoitellen, kunnes se alkaa paksuuntua.
- 2 Halkaise banaanit pitkitäin. Paloittele suklaa. Työnnä suklaapatat banaaneihin.
- 3 Paista grillin parilatasolla noin 5 minuuttia, kunnes suklaa sulaa. Voit myös kääriäistä banaanit folioon ja paistaa grillin ritilätasolla.
- 4 Tarjoa banaanit lämpimänä jäätelön ja kinuskikastikkeen kanssa. Koristele halutessasi marjoilla ja kukilla.

Janne Lehto (vas) vieraili Skotlannissa Scottish Openissa vapaaehtoistoissa oppimassa uutta.

Ympäristöystävällisyys on

VELVOLLISUUS

TEKSTI HELMI LEHTONEN • KUVA THIBAUT MARCAZZAN

Golfkenttien millintarkaksi ajettu, kymmenien hehtaarien laajuinen ruohoaukio ei välttämättä herätä mielikuvia monimuotoisesta luonnosta. Mitä ympäristöä tukevia ratkaisuja golfkentillä voi tehdä?

”Golfkentät vaativat suuren pinta-alan, ja se tila otetaan yleensä luonnosta. Se velvoittaa golfyhteisön olemaan vastuullinen ja pitämään ympäristöstä huolta.”

Näin toteaa **Janne Lehto**, joka haluaa oppia ymmärtämään, mitä golfkenttää ympäröivä luonto kaipaa. Lehto työskentelee kenttämestarina Kirkkonummella sijaitsevassa Hirsala Golfissa, jonka 65 hehtaarin pinta-alasta noin kolmasosa on hoidettua nurmialuetta. Alueelta löytyy lisäksi villikukkaniittyjä ja kanervakeskittymiä, ja kentän läpi virtaa Finnträskin järven kautta aina Itämereen saakka laskeva Långvikin puro.

Noin 10 prosenttia tontista on suojeltua aluetta, ja suojelualaa on tarkoitus lisätä.

”Koen jopa velvollisuudekseni pitää huolta siitä, että luonto golfkentän ympärillä voi hyvin. Haluan myös inspiroida muita golfkenttiä toimimaan samoin.”

Työ ympäristön puolesta on jo noteerattu. Kenttä on muun muassa ensimmäisenä suomalaisena golfkenttänä saanut kansainvälisen GEO-ympäristösertifikaatin sekä palkittu useana vuonna Suomen golfliiton ympäristöpalkinnolla. WWF:n Itämeren suojelutyötä Hirsala Golf tukee royaltylahjoituksilla.

Lehto kokoa parhaillaan opasta siitä, miten golfkentät voisivat auttaa uhanalaisia hyönteisiä. Suunnitelmissa on myös perustaa kentälle kosteikko, joka torjuu vesien rehevöitymistä imemällä itseensä

ravinteita ja pidättämällä vettä.

Golfkentän läpi virtaavaa puroa kohennettiin muutama vuosi sitten WWF:n ja Keskon K-Kalapolut-talkoissa. Puroa ennallistettiin luonnontilaisemmaksi ja sen virtaamisnopeutta parannettiin, jolloin esimerkiksi uhanalaiselle meritaimelle saatiin lisää potentiaalisia elin- ja lisääntymispaikkoja.

Lehto haluaa vaikuttaa golf-alan luontonäkemyksiin kotiviheriöiden ulkopuolellakin. Hän toimii Suomen golfkentänhoitajien puheenjohtajana, mitä hän pitää hyvänä foorumina vaikuttamistyölle.

”Tietoisuus ympäristöasioista on parantunut, ja monet golfkentät ovat jo innostuneet panostamaan luontoon.” ■

Loppu laittomalle

NORSUNLUUKAUPALLE

TEKSTI HELMI LEHTONEN • KUVA JEFF MULLER / WWF-UK

Koriste-esineitä, pianon koskettimia, biljardipalloja. Vaikka norsujen syöksyhampaista saatavan luun kansainvälinen kauppa on nykyään kielletty, markkina on edelleen vilkas. WWF:n työ laittoman kaupan kitkemiseksi on tuottanut tulosta Aasiassa.

Norsunluukauppa on ollut merkittävä syy norsujen ahdinkoon viimeisten vuosikymmenten aikana, vaikka kansainvälinen kauppa kiellettiin jo 1980-luvun lopussa. Vuosina 2008–2018 tapettiin joka vuosi ainakin 20 000 norsua niiden syöksyhampaiden vuoksi.

Useimmiten laittoman kaupan kohteeksi joutuvat Afrikassa elävät savanni- ja metsänorsut, sillä niiden sukulaisilla aasiannorsuilla syöksyhampaista on harvemmin. Savanninorsujen määrä väheni 30 prosentilla vuosina 2006–2016. Metsänorsujen kanta on puolestaan laskenut jopa 80 prosenttia viimeisen 30 vuoden aikana. Kumpikin laji on luokiteltu uhanalaiseksi.

Afrikasta norsunluu kulkee useimmiten Aasiaan. Kysyntä norsunluulle on alueella edelleen suurta, vaikka lainsäädäntöä on viime vuosina kiristetty. Kun Kiina kielsi norsunluun myynnin vuonna 2017, WWF halusi varmistaa, että laki tuo lupaamansa muutoksen. WWF Kiina käynnisti aloitteen, jonka tavoitteena oli alentaa norsunluun kysyntää ja puuttua norsunluun kauppaan Aasiassa. Mukana aloitteessa oli myös WWF:n kansainvälisiä lajiasiantuntijoita, ja ohjelman perustamista tuettiin myös Suomesta WWF-kummien ja ulkoministeriön tuella. Vuonna 2022 päättynyt ohjelma ylsi tavoitteisiinsa ja loi toivoa norsujen selviytymiselle.

Yli 11 miljoonaa norsunluumainosta poistettiin

Laiton norsunluukauppa on levinnyt räjähdysmäisesti myös netissä viime vuosikymmenen aikana. Tämän vuoksi WWF toimi yhdessä monien sosiaalisen median yritysten ja teknologia-alan toimijoiden kanssa saadakseen poistettua verkosta norsunluun myyntiin liittyviä mainoksia ja sisältöjä. Mukaan saatiin monia suuria toimijoita, kuten Facebook, Tiktok, Google, Alibaba ja Microsoft. Mukana olleet teknologiajätit poistivat yli 11 miljoonaa norsunluumainosta nettisivuiltaan.

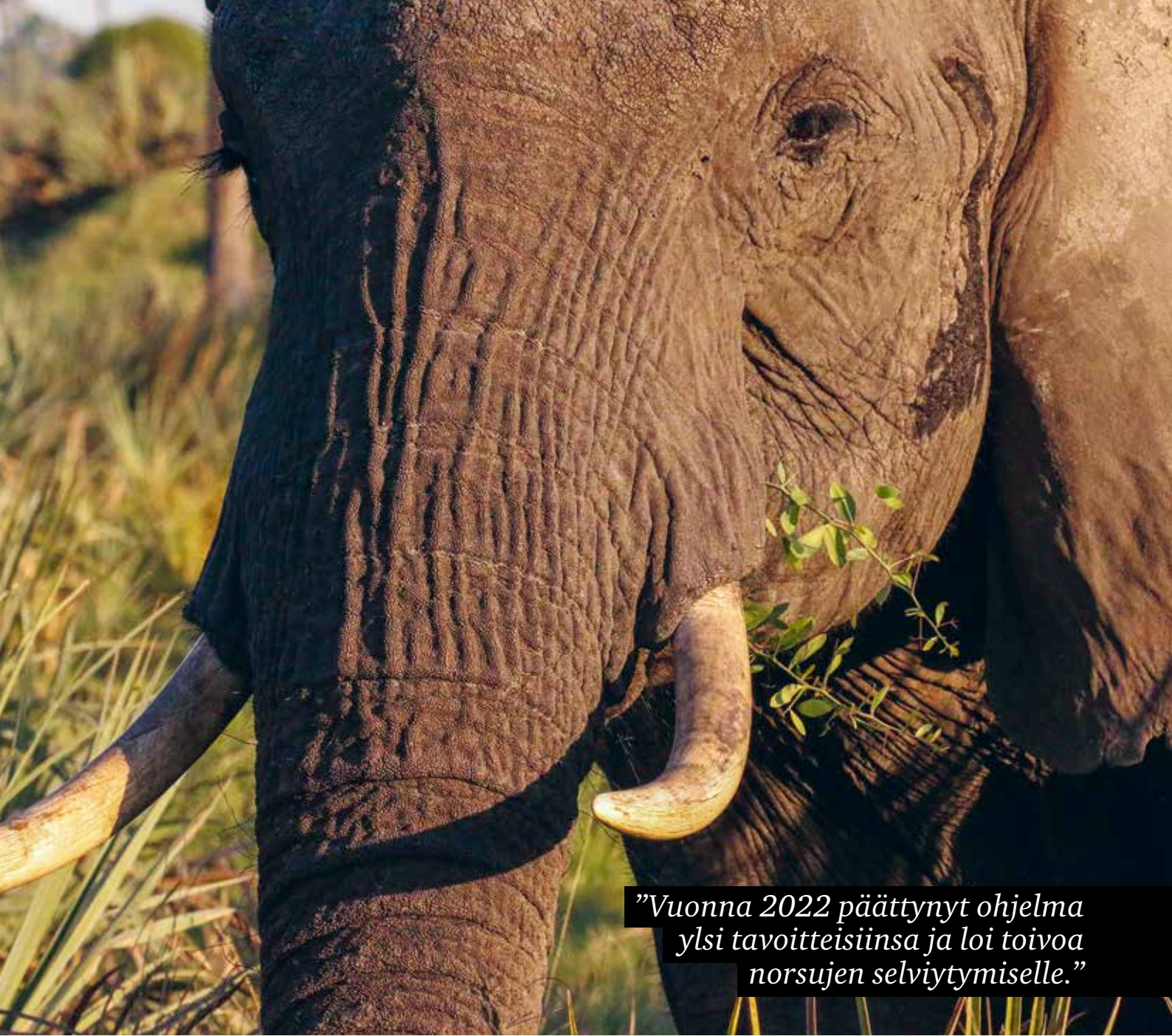
Norsunluun kysyntä Kiinassa väheni

Ennen kuin Kiina kielsi norsunluukaupan, WWF teetti selvityksen kiinalaisten asenteista. Kysely toistettiin vuosittain, jotta saatiin tietoa siitä, ketkä norsunluuta ostavat ja onko kiellolla ja kampanjoilla vaikutusta. Kyselyiden perusteella kampanjointia kohdistettiin erityisesti ulkomaille matkustaville kiinalaisille. Kansalaiset näkivät norsunluukauppaa vastustavia materiaaleja muun

muassa netissä, lentokentillä, lentoyhtiöiden lehdissä ja suosituimmissa turistikohdeissa. Kampanjat purivat, sillä säännöllisesti ulkomaille matkustavien kiinalaisten joukossa norsunluun ostoa suunnittelevien määrä tippui kolmessa vuodessa 58 prosentista 43 prosenttiin. Potentiaalisten ostajien määrä on edelleen korkea, ja siksi WWF jatkaa kampanjointia.

”Vuonna 2022 päättynyt ohjelma ylsi tavoitteisiinsa ja loi toivoa norsujen selviytymiselle.”

Norsunluuta myyvien kauppojen määrä laski

Hankkeen aikana norsunluun myynnistä tuli laitonta muun muassa Manner-Kiinassa, HongKongissa, Taiwanissa ja Singaporessa. Laosissa vahvistettiin olemassa olevien kieltojen toimeenpanoa. Myanmar uudisti lakia, joka kieltää norsunluun myynnin ja hallussapidon. Vietnam kovensi villieläinrikoksista tuomittavien rangaistuksia. Kambodžassa metsä- ja savanninorsut suojeltiin, mikä teki norsunluun myynnistä ja hallussapidosta laitonta. Nykyään vain kahdessa

Aasian maassa, Thaimaassa ja Japanissa, norsunluun myynti on laillista.

Lainsäädännön edistämisen lisäksi WWF työskenteli yhdessä eri maiden tulliviranomaisten, valtion viranomaisten ja syyttäjien kanssa vahvistaakseen lainvalvontaa. Tämän ansiosta muun muassa Laosissa ja Vietnamissa on saatu tuomittua norsunluun kauppiaan liittyviä rikollisia ja norsunluuta on takavarikoitu satamissa Malesiassa, Singaporessa ja Vietnamissa.

Miten työ jatkuu?

Työ norsunluun myynnin vähentämiseksi ei ole vielä ohi. Uhkana on, että koronapandemian jälkeinen turismin nousu elvyttää laitonta norsunluukauppaa. WWF aikoo jatkaa kampanjointia Kiinassa vähentääkseen kysyntää.

Norsujen salametsästys Afrikassa on viimeisimpien tietojen mukaan laskussa. WWF jatkaa salametsästyksen vastaista työtä erityisesti itäisessä ja eteläisessä Afrikassa muun muassa kouluttamalla ja varustamalla paikallisia yhteisöjä ja puistonvartijoita kitkemään salametsästystä. WWF myös suojelee norsujen elinympäristöjä, tukee suojelualueiden perustamista ja hallinnointia sekä vaikuttaa maankäytön suunnitteluun niin, että norsuilla on riittävästi elintilaa. ■

TÄLLÄ PALSTALLA
ASiantuntijamme
Yrittävät vastata
vaikeisiin kysymyksiin
ymmärrettävästi.

Miltä tuleva hallituskausi näyttää

LUONNON KANNALTA?

TEKSTI NOORA JUSSILA

Miltä uusi hallituspohja näyttää luonnon kannalta?

”Tämän lehden painoon mennessä hallitusneuvotteluja kävivät kokoomuksen **Petteri Orpon** johdolla perussuomalaiset, Rkp ja kristillisdemokraatit. Vaaleja edeltävissä tenteissä Orpo puhui Suomen hiilineutraaliustavoitteen säilyttämisestä vuodessa 2035, valtion luonnonmetsien pikaisesta suojelemisesta, kestäväen kehityksen budjetoinnista sekä vesiluonnon suojelemisesta. On tärkeää, että Orpo tulevan hallituksen pääministerinä pitää kiinni näistä lupauksistaan.”

Mitkä luonnon kannalta tärkeimmät kysymykset uuden hallituksen tulisi ratkaista?

”Luontokadon ja ilmastokriisin pysäyttämiseksi on oikeasti kiire. Nämä kriisit ovat vahvasti yhteydessä toisiinsa, ja ne on siksi ratkaistava yhdessä. Kriisit eivät uhkaa vain luontoa, vaan myös meitä ihmisiä, taloutta ja yhteiskuntaa. Aiemmassa vastauksessa mainittujen asioiden lisäksi hallituksen on toteutettava EU:n biodiversiteettistrategian mukainen 10 prosentin tiukan suojelun tavoite alueellisesti kattavasti ja valmisteltava toimet 30 prosentin oikeudelliselle suojelulle Suomen maa- ja vesialueilla. Uuden hallituksen on myös nostettava luonnon-suojelun rahoitusta, sillä muuten tavoite luontokadon pysäyttämiseksi vuoteen 2030 romuttuu. Sopiva taso luonnonsuojelun rahoitukselle on 1 prosentti bruttokansantuotteesta vuosittain. Taloudellisesti tiukkoina aikoina rahoitusta pitää hakea etenkin purkamalla ja uudelleensuuntaamalla ympäristölle haitallisia tukia, jotka hidastavat vihreää siirtymää ja joiden määrä on arvioiden mukaan 3,6 miljardia euroa vuodessa.”

Mitä suomalaisessa luonnossa pitäisi tapahtua tulevalla hallituskaudella, jotta se voisi paremmin?

”Suomalaisen metsäluonnon tilan kohentaminen on tehokkainta aloittaa valtion omistamien vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojelemisesta. Ihminen on kuitenkin aiheuttanut luonnolle toimillaan jo niin paljon haittaa, että luonnon suojelemisen lisäksi jo tehtyä vahinkoa on korjattava ennallistamalla luontoa. Tämä

tarkoittaa esimerkiksi kosteikoiden rakentamista, jotta Itämeren rehevöittävä ravinnekuormitus saadaan aisoihin, tai patojen purkamista, jotta uhanalaiset vaelluskalakantamamme saadaan elvytettyä. Talousmetsissä on siirryttävä jatkuvaan kasvatukseen, joka on parempi vaihtoehto niin metsänomistajalle kuin suomalaiselle metsäluonnolle. Ennallistamista ei tule ajatella kulueränä, vaan investointina, joka työllistää suomalaisia ja auttaa esimerkiksi maanviljelijöitä tai metsäyrittäjiä sopeutumaan paremmin ilmastonmuutoksen vaikutuksiin.”

WWF on poliittisesti sitoutumaton järjestö. Miksi poliitikoita kuitenkin lobataan?

”Poliittisilla päätöksentekijöillä on paitsi suuri valta myös vastuu jättää maapallo elinkelpoiseksi tuleville sukupolville. Suomalaisen luonnon tilan parantaminen on kansallinen etumme. Suomi on sitoutunut pysäyttämään luontokadon vuoteen 2030 ja tulevalla hallituskaudella on otettava ratkaisevia askeleita, jotta tässä onnistutaan.” ■

© ANI-PEKKA SINIKOSKI / WWF

”SUOMALAISEN LUONNON TILAN PARANTAMINEN ON KANSALLINEN ETUMME”, SANOO WWF:N OIKEUDELLINEN NEUVONANTAJA **RAIJA-LEENA OJANEN**.

TÄLLÄ PALSTALLA
PÄÄSEVÄT ÄÄNEEN
IHMISET, JOTKA
SUOJELEVAT LUONTOA
KENTÄLLÄ.

Oppia ja elämyksiä

LUONNOSTA

TEKSTI NOORA LAAKSONEN • KUVAT ANNA MUOTKA

Kesäkuussa sadat ympäristökasvatuksesta, tieteestä ja ulkona oppimisesta kiinnostuneet ihmiset kokoontuvat jälleen ULOS-UT-OUT-tapahtumaan. WWF:n ympäristökasvattaja Anna Muotka kertoo, mitä tapahtuma hänelle merkitsee.

”Kaksi vuotta sitten istuin keskellä kaunista, alkukestävästä järvimaisemaa ja vedin virtuaalityöpajaa luonnon monimuotoisuudesta koneen ääressä. Pandemia oli pakottanut siirtämään Suomen suurimman ulkona oppimisen tapahtuman verkkoon. Minusta se oli ammatillisesti hauska haaste: kuinka saada ulkona oppimisen tapahtuma toimimaan verkon välityksellä? Olimme yksi ULOS-UT-OUT-tapahtuman pääjärjestäjiä, ja sain olla muiden vetäjien kanssa paikan päällä Nurmeksessa.

ULOS-UT-OUT-tapahtuma järjestään tänä kesänä kolmannen kerran. Tällä kertaa toteutus on ajan hengessä hybridi, mutta kouluttajat ja iso osa osallistujista ovat paikan päällä Nurmeksessa. Pandemia opetti luomaan työpajoista osallistavia ja kiinnostavia myös verkkoympäristössä, ja siksi tänä vuonna livetapahtuman lisäksi tarjolla on myös virtuaalityöpajoja.

Itse odotan eniten tunnelmaa ja pöhinää, mikä paikan päällä syntyy sadoista osallistujista, joille kaikille ympäristökysymykset ovat lähellä sydäntä. On kasvattajia, opettajia, tutkijoita, opiskelijoita, ohjaajia ja päättäjiä. Erityisen arvokkaita ovat työpajojen jälkeiset keskustelut ja ne ideat, jotka tässä joukossa syntyvät. Paikalla on hurja määrä tietoa ja taitoa – mahtava vertaisoppimisen mahdollisuus siis meille kaikille!

Kun itse opiskelin luokanopettajaksi Lapin yliopistossa viime vuosikymmenellä, tarjolla ei ollut vielä paljoa kursseja kestävyys- tai ympäristökasvatuksesta. Onneksi, kuten yhteiskunnassa laajemmin, myös kasvatuksen puolella viimeisen vuosien aikana on kuitenkin tapahtunut iso muutos: ympäristö- ja kestävyyskysymykset ovat syystäkin nousseet pinnalle. Viime vuosien aikana moni lasten ja nuorten kanssa toimiva on kenties myös huomannut tarpeen koulutautua näistä teemoista lisää. Koenkin, että ULOS-UT-OUT on oiva paikka kehittää omaa kestävyys- ja ympäristöosaamistaan.

Itse olen kasvanut vesistöjen rannoilla, metsien ympäröimänä. Kotitaustan lisäksi monet opettajani ovat olleet kannustavia luontosuhteen luomisessa ja aktiiviseksi kansalaiseksi kasvamisessa. Sekä ala- että yläkoulussa meitä oppilaita vietiin paljon retkille. Ympäristöaiheista myös käytiin hyvin syviä keskusteluja, jotka avarsivat omaa ajatteluaani. Useilla opettajilla oli kiinnostusta ympäristökysymyksiin oppiaineesta riippumatta. Opettajilla on valtava merkitys, ja siksi haluan perehdyttää ja antaa keinoja kaikille lasten ja nuorten kanssa toimiville ympäristösuhteen vahvistamiseen ja vaikutusmahdollisuuksiin.” ■

ULOS-UT-OUT Nurmeksessa 13.–15.6.2023.

Lisätiedot: www.ulosout.fi

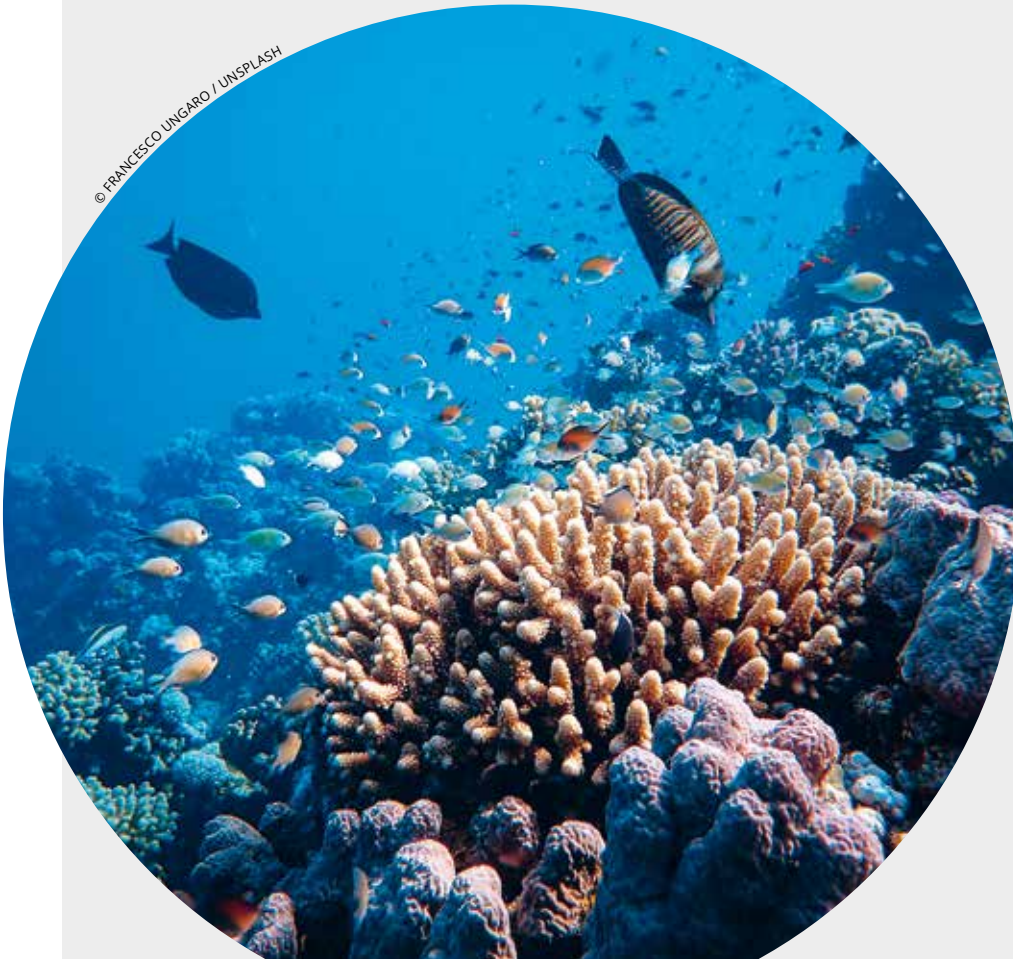
Tuoreita

ONNISTUMISIA

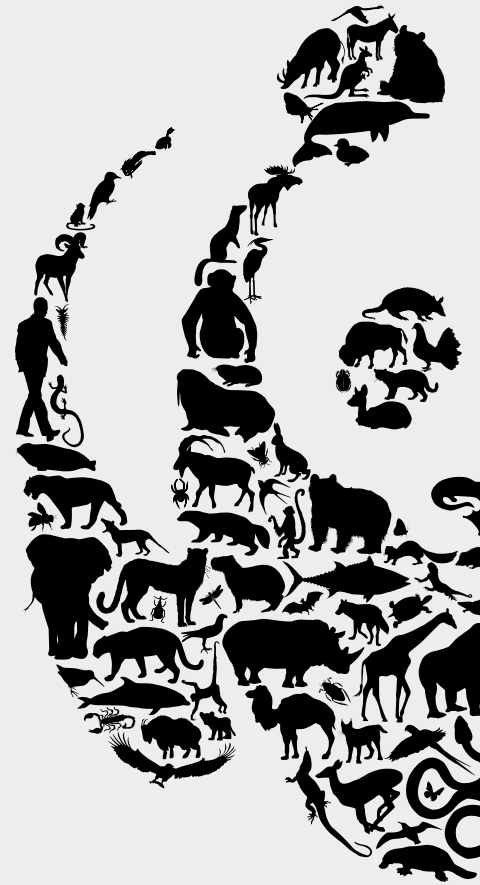
Kiitos tuestasi! Nämä ajankohtaiset onnistumiset eivät olisi mahdollisia ilman tukijoitamme ja pitkäjänteistä luonnonsuojelutyötämme. Löydät lisää onnistumistarinoita osoitteesta wwf.fi/suojelusaavutukset.

Eteläiselle Saimaalle syntyi 14 saimaannorpan kuuttia

Huhtikuussa tehtyjen saimaannorpan pesäpaikkalaskentojen mukaan vastuualueillemme Puumalan eteläpuolisella Saimaalla syntyi ainakin 14 kuuttia. Näköhavaintojen perusteella jäällä makoilevat kuutit olivat hyväkuntoisia. Saimaannorppia on nykyisin noin 440. Kannan elpymisen ansiosta saimaannorpan pesimäalueet laajenevat ja kuutteja syntyy uusille paikoille. Verkoilla kalastaminen on kuuteille riski kaikkialla Saimaalla. Olemme turvanneet kuuttien selviytymistä vaikuttamalla Saimaan verkkokalastusrajoituksiin, kannustamalla alueen asukkaita ja mökkiläisiä huomioimaan saimaannorpan vesillä liikkuaan ja viestimällä laajasti verkkojen haitoista.

© FRANCESCO UNGARO / UNSPLASH

Valtamerisopimuksen neuvottelut päättyivät merien voittoon

Maailman valtiot solmivat historiallisen valtamerisopimuksen 15 vuotta kestäneiden neuvotteluiden tuloksena. Olimme mukana neuvotteluissa vaatimassa sopimukselle korkeaa tavoitetasoa. Sopimuksen vaikutus on merkittävä etenkin aavan meren alueille, jotka ovat paitsi tärkeä elinympäristö useille uhanalaisille lajeille myös merkittävä hiilinielu. Nämä merialueet

käsitteävät lähes kaksi kolmasosaa valtameren pinta-alasta, mutta eivät ole kuuluneet minkään valtion lainsäädäntövallan alaisuuteen. Uusi sopimus tuo merialueet kansainvälisten sääntöjen piiriin: sen myötä merialueiden valvonta tehostuu, valtiot sitoutetaan uusien suojelualueiden perustamiseen ja ympäristövaikutuksia aletaan arvioida.

© JUHA TASKINEN / WWF

© REBECCA PETERSON HALL / UNSPUN

Earth Houriin osallistui 1,3 miljoonaa suomalaista monin eri tavoin

Maaliskuussa järjestämääme maailman suurimpaan ympäristötapahtumaan Earth Houriin osallistui tänä vuonna 1,3 miljoonaa suomalaista. Earth Hourin aikana useat kodit, julkiset rakennukset ja maamerkit pimeivät tunnin ajaksi symbolisena eleenä ympäristön puolesta. Suomessa valot sammuiivat muun muassa Helsingin päärautatieasemalta, Tampereen Näsineulasta ja Turun tuomiokirkosta. Osana Earth Houria nettisivuillamme kerättiin erilaisia lupauksia luonnolle. Lupauksia kertyi ennätysellisesti yli 4 000. Lupauksissa ihmiset kertoivat esimerkiksi äänestävänsä huhtikuun eduskuntavaaleissa luontomyönteistä ehdokasta ja kokeilevansa kasvipainotteista ruokavaliota.

© JUSTIN JIN / WWF-US

Evättömän pyöriäisen kanta on kasvanut Kiinassa

Äärimmäisen uhanalaisen evättömän pyöriäisen kanta on kasvanut 23 prosentilla viimeisten viiden vuoden aikana Kiinassa. Tätä pientä valaslajia ui Jangtse-joessa jo 1 200 yksilöä. Merkittävän kasvun taustalla piilee vuosikymmenten työ lajin turvaamiseksi. Lainsäädännön vahvistaminen, suojelualueiden laajentaminen ja monipuolinen yhteistyö ovat parantaneet uhanalaisen lajin mahdollisuuksia selviytyä. Olemme tukeneet viranomaisia esimerkiksi osallistumalla pyöriäislaskentoihin ja työskentelemällä paikallisten kalastajien kanssa laittomien kalastusmenetelmien kitkemiseksi.

© PETTERI HAUTAMAA / WWF

Uhanalaisille vaelluskaloille tärkeitä virtavesiä vapautettiin ympäri Suomea

Virtavesien patoaminen estää lajien liikkumisen ja lisääntymisen, ja on merkittävä syy vaelluskalojen uhanalaistumiseen. Kolmivuotisessa Vauhtia vaellukseen -hankeessamme poistimme tai ohitimme yhteensä 14 vaellusestettä ja edistimme 29 padon purkua. Siten uhanalaisille vaelluskaloille vapautui melkein 600 kilometriä jokiverkostoa ja lähes kaksi hehtaaria uutta lisääntymisympäristöä. Hanke vahvisti kotimaan eri toimijoiden välistä yhteistyötä sekä viestitti muille EU-maille Suomen tahtotilasta ennallistaa uhanalaisten vaelluskalojen elinympäristöjä.

Vapaus on perinnöllinen ja

TARTTUVA TAUTI

Opiskelin Tampereen yliopistossa filosofiaa, ja se oli ihanaa. Olin loputtoman ihastunut kysymyksiin hyvästä, kauneudesta, ihmisyydestä ja vapaudesta. Olen yhä. Toisaalta en halunnut ajatella tulevaisuuttani, ja filosofia oli ikuista, ajatonta, eikä valmistaisi ammattiin. Olin nuori.

Opintojen lopulla heräsin ilmastokriisiin, ja tulevaisuudelle piirtyivät materiaaliset rajat. Ilmastotutkijoiden ja ekologien tulokset haastoivat sen, mistä luennoilla puhuttiin.

Oli niin outoa, ettei tehnyt mieli edes lukea Nietzscheä.

Sitten päädyin tiedetoimittajaksi sattumalta, kuten elämässä käy. Kirjoitin paljon ilmastoaiheista, koska halusin ymmärtää, ja koin, että sillä tapaa tekisin ”osuuteni”, tai jotain. Syyllisyys ja vastuu ovat näissä asioissa kovin epämääräisiä.

Vuonna 2019 teimme kuvittaja **Jenna Kunnaksen** kanssa ilmastonmuutoksen kokemusta käsittelevän lastenkirjan *Näkymätön myrsky*. Sen jälkeen minulta on kysytty, voiko lapsille puhua näin kauheista asioista. Onko koko aiheesta puhuminen kuin kaataisi kylmän suihkun nuoren niskaan?

Tietenkin mietimme, onko se oikein. Ajattelen yhä, että nuorten kanssa on tärkeää puhua, mutta vastuuta ei heidän harteilleen saa sälyttää. Jotain pitäisi kuitenkin antaa.

”Tyyliin kaikki yli kolmevitoset. Ne haluu jatkaa omaa mukavaa elämää ja vierittää vastuun aiemmille sukupolville. Et ei me voida mitään ku noi pilas jo kaiken. Vaikka ne on itse keski-ikäisiä ja niillä on ties kuinka paljon valtaa”, sanoo teini-ikäinen Ariel **Laura Gustafssonin** *Mikään ei todella katoa* -teoksen (2023) päähenkilölle.

Auts. Tunnistan. Meitä ennen eläneet päästivät kivihii-
len tomuna taivaalle ja avasivat tulpat, jotka pitivät raakaöljyn maan povessa. He tekivät meidät avuttoman riippuvaisiksi nopeammasta, helpommasta ja ennen kaikkea enemmän. Se on perintöosa, ja meidän ongelmamme.

On helppo vierittää vastuu seuraaville. Kuluttava fossiilitalous on kuin sekä tarttuva että perinnöllinen tauti, mutta kohtalo se ei ole. Ihmisten maailma on vapaasti tehty sellaiseksi kuin se on. Toimia toisin vaatii vapauden lisäksi vallan ja syyntoimia toisin.

MIKKO PELTTARI ON ILMASTOKYSYMYKSIIN ERIKOISTUNUT NELIKYMPPIINEN JOURNALISTI JA KIRJAILIJA.

Syy on. Ilmasto kuumenee ja luonto köyhtyy ihmiskunnan takia. Valta ja halu toimia sen sijaan näyttävät olevan ristiriidassa. Halua on enemmän niillä, joilla on vähemmän valtaa.

Tuoreessa *Ilmastobarometrissa* (2023) suomalaisten ilmasto-
huoli oli kauttaaltaan vähentynyt, mutta nuoret ovat vanhempiä huolestuneempia. Ei olisi aikaa odottaa, että me väistymme näyttämöltä. Mielenosoituksissa, liikkeissä, politiikassa ja koko yhteiskunnassa nuoremmat kantavat huolen – ja vastuun – ilmastosta ja luontokadosta.

Minä en ole enää nuori. Keski-ikäisyys ja -ikäisyys suovallan nauttia siitä, että asiat pysyvät juuri sellaisina kuin ne ovat. Kuka voisi suojella meitä tavoiltamme ja haluiltamme?

Vapaus tuhota on sukupolvien välisen epäoikeudenmukaisuuden juurisyy. Mietin usein, onko meidän perintömme olla sukupolvi, joka ei vaalinut vapautta suojella ja rakastaa. Sekin on ihmisyyttä.

Tahdon ajatella, että kirjojen ja artikkelien kirjoittaminen olisi isoin ”ilmastotekoni”. Ei kynäilyni maailmaa muuta, mutta tieto, kyky ja halu toimia toisin tarttuvat myös. Perintö ei saa enää olla tuho ja hävitys. Sen tarttui minuun, kun välttelin tulevaisuutta opiskelemalla filosofiaa. ■

© KONSTA LEPPÄNEN

Resepti

RUOKAVALINNOILLA ON MERKITTÄVÄ VAIKUTUS ILMASTOON JA LUONNON MONIMUOTOISUUTEEN.

LISÄÄ RESEPTJÄ:
wwf.fi/reseptit

Bulguri- SALAATTI

Annoksia: 4
Valmistusaika: 10 min

*Earth Control tukee
WWF:n työtä suomalaisten
metsien suojelemiseksi*

Ainekset

250 g bulguria tai esim. bulguri-kvinoasekoitusta
400 g kirsikkatomaatteja
1 keskikokoinen kesäkurpitsa
125 g tuoretta mozzarella-tyyppistä vegejuustoa viipaloituna
1 pss Earth Control pinjansiemeniä
kourallinen tuoreita yrtejä, esim. basilikaa ja oreganoa
oliiviöljyä
suolaa ja pippuria

Valmistusohje

1. Keitä bulguri ja anna jäähtyä hieman, mausta. Viipaloi kesäkurpitsa pitkittäissuunnassa ja paista pannulla tai grillissä oliiviöljyssä 3–5 minuuttia. Mausta suolalla ja pippurilla.
2. Paahda pinjansiemenet paistinpannalla. Ole tarkkana, että siemenet eivät pala. Pane paahdetut pinjansiemenet syrjään odottamaan.
3. Grillaa tai paahda kuumalla pannulla puolet kirsikkatomaateista öljyssä kokonaisina noin 3–5 minuutin ajan. Puolita loput tomaateista.
4. Asettele kurpitsaviipaleet bulguripedille ja päällimmäiseksi tuoreet tomaatit ja mozzarellaviipaleet. Ripottele päälle paahdettuja pinjansiemeniä ja tuoreita yrtejä.
5. Halutessasi mausta vielä suolalla, pippurilla ja laadukkaalla oliiviöljyllä.

Tukijapalvelu

Puhelin: 040 192 3112,
avoinna arkisin klo 9–16
Sähköposti: tukija@wwf.fi
Osoite: WWF Suomi, tukijapalvelu,
Lintulahdenkatu 10, 00500 Helsinki
wwf.fi/tukijapalvelu

Lahjoitustili:
FI41 1572 3000 0111 89
BIC (Swift) NDEAFIHH
MobilePay-lahjoitus-
numero: 24620

© ANNIINA SINIKOSA / WWF

Kilautetaan kummille!

Puhelimeen vastasi Mari, joka on ollut Saimaannorppakummina vuodesta 2004 ja WWF-yleiskummina vuodesta 2013.

Millä tavoin luonto ja eläimet ovat sinulle tärkeitä? ”Luonto ja luonnon monimuotoisuus ovat kaikki kaikessa. Teen vapaaehtoistöitä luontojärjestössä, ja olen käynyt öljyntorjuntakoulutuksen. Omalla mökkitontillani yritän tarjota hyönteisille ja linnuille hyvät elinolosuhteet. Tontin lähellä liikkuu myös säännöllisesti ilveksiä ja satunnaisesti susia.”

Mikä on sinulle mieluisinta tekemistä luonnossa? ”Kaikkein parasta on löytää uusia hienoja luontokohteita, mutta erittäin tärkeää on myös päästä rauhasa kulkemaan lähimetsässä. Se on hieno tunne, kun löytää esimerkiksi tassun jälkiä tai kun metsä herää ympärillä, jos vain malttaa olla hiljaa ja tarkkailla.”

Mikä olisi tärkeintä luonnonsuojelussa tulevina vuosina? ”Ei saa unohtaa, että suomalainen luonto on jatkuvan uhan alla. Vanhoja metsiä on äärimmäisen vähän eikä avainlajien tärkeyttä ymmärretä. Suomessa on pinnalla jatkuva petoviha, ja suurpetojamme, erityisesti sutta, halutaan jatkuvasti metsästä, vaikka sillä on merkittävä tehtävä ekosysteemin huipulla.”

© STAFFAN WIDSTRAND / WWF

LÄMPIMÄT KESÄTERVEISET TUKIJOILLEMME

Tähän asti kuluva vuosi on ollut toiveikas, työntäyteinen ja haastavakin. Olemme sujelleet uhanalaisia lajeja ja niiden elinympäristöjä sekä vaikeat ilmastonmuutoksen ja luontokadon hillitsemiseksi Suomessa ja maailmalla. Saa-

vutuksemme eivät olisi mahdollisia ilman arvokkaita tukijaitamme. Luonnonsuojelutyö vaatii pitkäjänteistä sitoutumista, ja yhdessä kirjoitamme vielä monia uusia menestystarinoita.

Työskentelemme ympäris-

tön eteen kesälläkin, kun käärimme hihat talkooureilla, vaikuttamme kokouspöytäkirjoilla ja teemme taustatyötä myös mökkilaitureilta käsin. Kiitos, kun olet matkassamme mukana. Toivotamme kaikille rentouttavaa kesää!

Tukijapalvelumme on auki koko kesän

Palvelemme tukijaitamme kesällä normaalisti. Voit hoitaa esimerkiksi osoitteenmuutokset, kummissumman korotuk-

set tai maksutiliin liittyvät muutokset kauttamme. Osoitteessa wwf.fi/tukijapalvelu voit myös itse päivittää yhteys-

tietojasi. Tarkista etenkin sähköpostiosoitteesi, jotta saat ajankohtaiset kummiuutisemme.

KURKKA KAUPPAAN!

WWF-TUOTTEITA
OSTAMALLA TUET
TYÖTÄMME LUONNON
HYVÄKSI.

Pitkähihainen Panda-paita luomupuuvillasta

Pitkähihainen Panda-t-paita on uutuus verkkokaupassamme. Paita on valmistettu luomupuuvillasta, ja sen rintapielessä komeilee järjestömme tunnuseläin, isopanda.
kauppa.wwf.fi

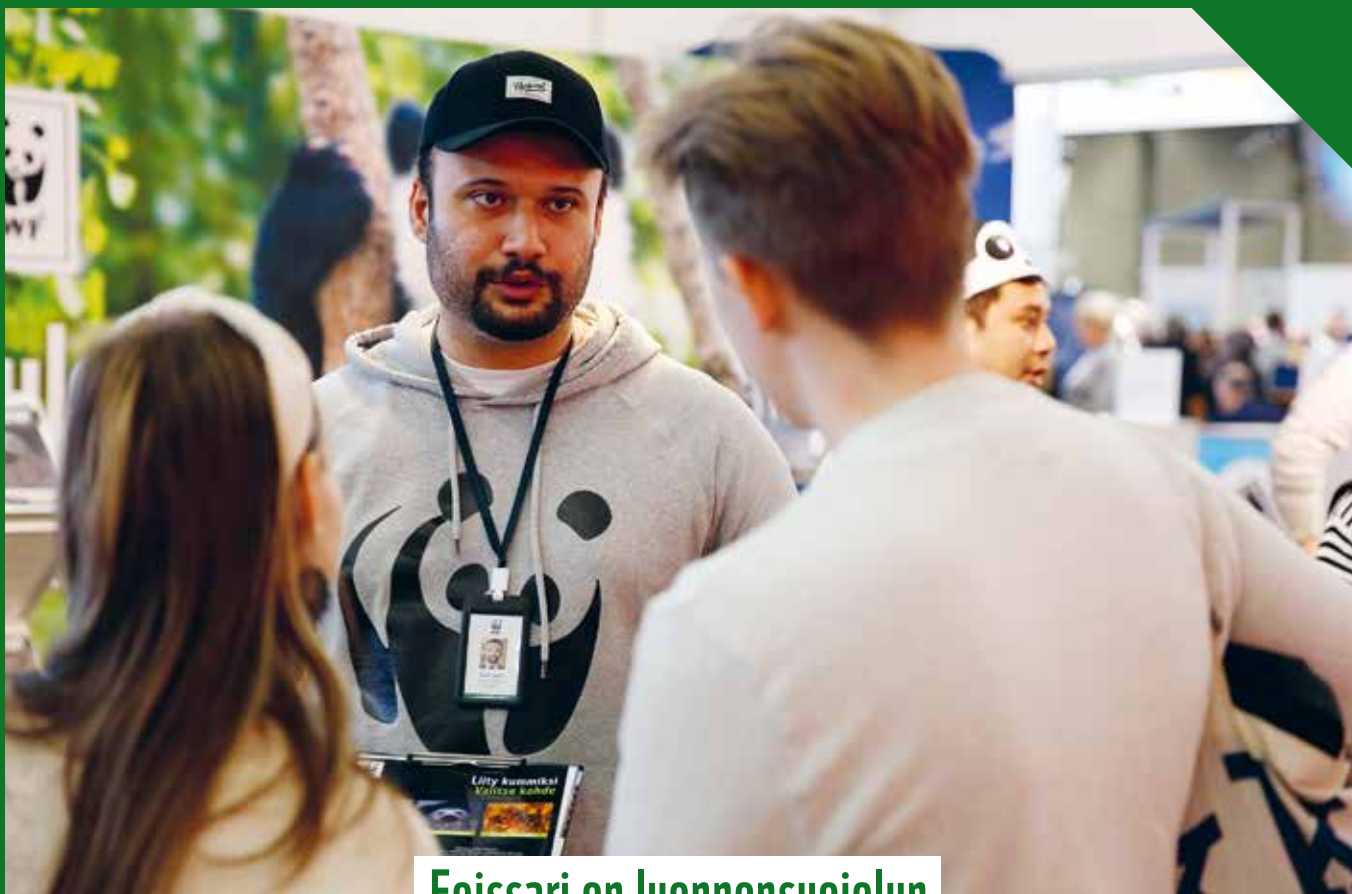
© WWF

Lahjaksi WWF:n onnittelukortti

Valmistujaiset, lakkiaiset, nimi-juhlat, häät ja synttärarit! Kesä on mieleenpainuvien juhlien aikaa, mutta lahjan pohdinta aiheuttaa usein päänvaivaa. Mitä jos muistaisit läheisiäsi WWF:n onnit-

telukortilla? Onnittelukortti on kaunis, aineeton ja vaivaton tapa muistaa läheistäsi eri merkkipäivinä. Samalla luonto kiittää, kun tuet luonnonsuojelutyötämme. Kortin saa ladattua välittömästi

ja lähetettyä sähköisesti. Siten myös myöhäiset tai kaukaiset onnittelut hoituvat sujuvasti. Valitse mieleisin kortti useista eri vaihtoehdoista. Lataa kortti osoitteesta wwf.fi/lahjaksi.

Feissari on luonnonsuojelun

MAHDOLLISTAJA

TEKSTI SAANA HELMI • KUVA HEIDI VOLOTINEN

Feissaus eli kasvokkain tapahtuva varainhankinta vaatii ammattitaitoa, ihmistuntemusta ja perehtyneisyyttä. Syed Yasir Qamar on työskennellyt WWF:n kanssa vuodesta 2017. Hänen mukaansa kuka tahansa voi menestyä feissarina ja toimia siten luonnon puolesta.

Suomeen opintojen perässä muuttanut **Syed Yasir Qamar** päätyi feissariksi ensin sattumalta, mutta huomasi pian olevansa hyvä työssään. Nyt vuosia myöhemmin Syed johtaa yritystä, jossa myynnin ammattilaiset kertovat päivän aikana sadoille ihmisille WWF:n luonnonsuojelutyöstä.

”Tämä on vaativaa myyntityötä, sillä me myymme konkreettisten asioiden sijaan ajattelutapaa siitä, että luonto on pelastettava. Toimimme myös WWF:n kasvoina usein hektisessä ympäristössä, jossa kohtaamme ihmiset suhtautuvat työhömmme ja ympäristökysymyksiin eri tavoin.”

Feissaus on merkittävä osa WWF:n varainhankintaa ja siten luonnonsuojelutyön rahoitusta. Työn panokset ovat siis kovat, mutta menestymiseen ei tarvita taikatempuja. Tarvittavat taidot kertyvät perehdy-

tyksen ja harjoittelun myötä.

”Feissarilta vaaditaan ihmistuntemusta, kuuntelutaitoa ja uskoa yhteiseen tavoitteeseen. Me perehdytämme työntekijämme WWF:n toimintaan ja koulutamme heitä jatkuvasti. Jokainen työntekijämme uskoo WWF:n luonnonsuojelutyön merkitykseen.”

Ennen kaikkea työssä tarvitaan sinnikkyyttä, joka on opeteltavissa muiden taitojen tavoin.

”Päivän aikana feissari pysäyttää satoja ihmisiä, joista jokunen kymmenen pysähtyy kuuntelemaan ja vain kourallinen sanoo kyllä. Joskus ihmiset tarvitsevat vain pienen tuuppauksen – kymmenen euron lahjoitukseen ei aina tarvita lupaa puolisolta”, Syed hymyilee.

Työn parhaita puolia ovat yllättävät ja mieleenpainuvat keskustelut tuntemattomi-

en ihmisten kanssa. Feissaus on keino oppia erilaisuudesta ja ympäröivästä maailmasta.

”Viime maaliskuussa eräs kadulla pysäyttämäni henkilö opetti minulle, miten eduskuntavaalien äänestys toimii. En ollut ennen äänestänyt Suomessa, joten hän selvitti puolestani kotini lähimmän äänestyspaikan. Jokainen uusi kohtaaminen opettaa aina uutta.”

Feissauksen konkarilla on viesti kaikille uraa harkitseville:

”Kun aloitin feissarina, en tiennyt, miten tulisin viihtymään. Tiesin vain, että pidän uusien ihmisten kohtaamisesta ja tykkään hymyillä. Kaikkea kannattaa rohkeasti kokeilla. Feissarina olet osa sitä työtä, jolla esimerkiksi saimaannorppakanta on saatu kasvuun. Tulet tekemään maailmasta paremman paikan seuraaville sukupolville.” ■

ANNA KUMMIUS LAHJAKSI

WWF:n kummius on täydellinen lahja luonnonystävälle. Se tuo lahjan saajalle hyvää mieltä ja ajankohtaista tietoa luonnon tilasta sekä työmme tuloksista WWF-lehden ja kummiuutisten myötä. Ilman säännöllisiä tukijoita moni ympäristöongelma jäisi ratkaisematta. Mitä enemmän meitä on, sitä vahvempia olemme.

WWF-yleiskummi

suojelee luonnon monimuotoisuutta kaikkialla. Tuki menee sinne, missä apua tarvitaan.

Saimaannorppa-kummi

pelastaa sukupuutolta erittäin uhanalaisia saimaannorppia, joita elää vain Suomessa.

Kissaeläin-kummi

auttaa uhanalaisia kissaeläimiä, joiden määrät ovat romahtaneet hälyttävästi.

Itämeri-kummi

suojelee luonoltaan ainutlaatuisista, mutta yhtä maailman saastuneimmista meristä.

Ilmasto-kummi

vaikuttaa ilmastopoliittikkaan ja auttaa ilmastonmuutoksesta kärsiviä lajeja.

Lumi-kummi

suojelee arktisia lajeja, joiden tulevaisuutta ilmaston lämpeneminen uhkaa.

Sademetsä-kummi

turvaa maailman lajirikkaimpia elinympäristöjä, joita uhkaa metsäkato.

Toimi näin:

1. Mene osoitteeseen wwf.fi/kummius-lahjaksi
2. Valitse kummiuskohde, summa ja jatka eteenpäin
3. Täytä omat ja lahjan saajan yhteystiedot
4. Valitse jatkuva tai määräaikainen tukimuoto
5. Voit maksun jälkeen ladata lahjoituskohteen mukaisen kortin annettavaksi lahjan saajalle.

wwf.fi/kummius-lahjaksi